

Srebrna medalja Apimondie, podeljena reviji Slovenski čebelar - Vancouver 1999

Mednarodni čebelarski kongres Apimondia,
Ljubljana, 24.-29. avgust 2003

letnik CIII - leto 2001

6

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

ISSN 0350-4697

Gradbeni odbor ČZS: Gradbeni odbor Čebelarского centra Slovenije poziva čebelarje in čebelarška društva k vsestranskemu sodelovanju in pomoči pri akcijah v letu 2001 181

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Milan Vajda: Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v juniju 183

Stane Plut: Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v juniju 184

Mira Jenko - Rogelj: Veterinarski nasveti za junij 186

POSVETOVANJE ČEBELARJEV

Janez Mihelič: Petdeseti redni letni občni zbor Čebelarске zveze Slovenije (*Nadaljevanje – I. del*) 188

ZA MLADE ČEBELARJE

Franc Prezeli: Mladi čebelarji so v DOŠ Prosenjakovci tekmovali na državnem tekmovanju 191

DEJAVNOST KMETIJSKEGA INŠTITUTA

Franc Javornik: Registrirana vzrejališča čebeljih matic v letu 2001 194

DEJAVNOST STROKOVNIH KOMISIJ ZVEZE

Anton Rozman: Evropske standardne mere LR naklad 195

Marjan Debelak: Sklepi tretje seje komisije za tehnologijo čebelarjenja 197

Janez Grad: Delo in naloge sekcije ljubiteljev in rejcev čmrlejev ter problemi gojenja čmrlejev – tehnologija panjev 198

Stane Plut: Obiskal nas je dr. Jože Starc 201

IZ TUJE LITERATURE

Franc Prezeli: Temelji dobre čebelarске prakse (*Nadaljevanje – I. del*) 202

PRODAJA ČEBELJIH PRIDELKOV

Janez Mihelič: Sprejet je Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov in živil 203

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Ludvik Kramberger: Predstavljamo čebelarja Feliksa Kereca iz Apač 204

Milan Meglič: Skrb za čebele je tudi skrb za naravo 205

Janez Mihelič: ČD Komenda je ob čebelarском centru postavilo spominsko znamenje Petru Pavlu Glavarju ob 280. obletnici njegovega rojstva in zasadilo spominsko lipo 205

Martin Pustatičnik: Spet je zaživel čebelarски krožek v Osnovni šoli v Plešivcu 207

V SPOMIN

MALI OGLASI 208

The building committee of the Beekeepers' Association of Slovenia; is appealing to beekeeping and beekeepers societies for cooperation and help with activities in 2001

THIS MONTH'S WORK FOR BEEKEEPERS

Milan Vajda: Beekeepers Jobs in Multiple-Story Hive in June

Stane Plut: Beekeepers Jobs in AŽ Hives in June

Mira Jenko - Rogelj: Veterinary advice for June

BEEKEEPERS MEETINGS

Janez Mihelič: The 50th annual general meeting of the Beekeepers Society of Slovenia (*to be continued – Part I*)

FOR THE YOUNG BEEKEEPERS

Franc Prezeli: The young beekeepers took part in a national contest at the Prosenjakovci Primary School

AGRICULTURAL INSTITUTE ACTIVITIES

Franc Javornik: Registered queen-mating stations in 2001

THE ACTIVITIES OF THE ASSOCIATION'S TECHNICAL COMMITTEES

Anton Rozman: The european standard dimensions of LR hives

Marjan Debelak: The decisions of the second meeting of the Committee on beekeeping technology

Janez Grad: The activities and tasks of the bumble-bee amateurs and breeders section and bumble-bee breeding problems – hive technology

Stane Plut: Dr. Jože Starc's visit

FROM FOREIGN LITERATURE

Franc Prezeli: The basics of a good beekeeping practice (*to be continued – Part I*)

SALES OF HIVE PRODUCTS

Janez Mihelič: The regulation on ecological producing and processing of agricultural products and food has been adopted

FROM THE SOCIETY LIFE

Ludvig Kramberger: We present Feliks Kerec, the beekeeper from Apač

Milan Meglič: Bee care also means care for the natural environment

Janez Mihelič: The Komenda beekeepers society erected a memorial sign to Peter Pavel Glavar at the 280th anniversary of his birth and planted a memorial lime-tree at the Beekeepers centre

Martin Pustatičnik: The beekeepers course started its activities again at Plešivica Primary School.

IN MEMORIAM

SMALL ADVERTISEMENTS

GRADBENI ODBOR ČEBELARSKEGA CENTRA SLOVENIJE POZIVA ČEBELARJE IN ČEBELARSKA DRUŠTVA K VSESTRANSKEMU SODELOVANJU IN POMOČI PRI AKCIJAH V LETU 2001

S hitrimi koraki se približuje poletje. Graditev in urejanje okolice Čebelarkega centra Slovenije lepo napreduje, a pri tako velikem projektu, kot je zgraditev objekta na Lukovici, je problemov vedno dovolj. Gradbeni odbor jih skuša reševati na najboljše možne in čim bolj racionalne načine.

Tako je gradbeni odbor na zadnjih dveh sejah obravnaval in reševal probleme, povezane z zgraditvijo objekta in ureditvijo okolja, predvsem tiste, ki so povezani z razpisi in izbiro najustrežnejših izvajalcev del, ter tiste, ki so povezani z urejanjem projektne dokumentacije, z napeljavo vodovoda, nakupom kritine, izvedbo drenaže za objektom, zbiranjem sponzorskih sredstev in podobno. Ker ima gradbeni odbor za zdaj na razpolago razmeroma malo finančnih sredstev (dotacija Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo verjetno nakazana šele v drugi polovici tega leta), bodo neka dela opravljena nekoliko pozneje. Zato je gradbeni odbor sklenil, da čebelarje in čebelarska društva za-

prosi za pomoč pri izvedbi nekaterih del, ki jih želi mo pri Čebelarskem centru končati v tem ali najpozneje v prihodnjem letu. Vse prispevke društev in posameznikov bo ČZS ovrednotila, darovalci pa bodo v skladu s Pravilnikom o donatorstvu in sponzorstvu za graditev Čebelarkega centra Slovenije (Slovenski čebelar, št. 9/2000) prejeli posebna priznanja in spominska znamenja v Čebelarskem centru.

BORZA PRISPEVKOV ZA ČEBELARSKI CENTER SLOVENIJE

Gradbeni odbor išče in **prosi čebelarska društva in čebelarje**, da prispevajo za Čebelarski center Slovenije, in sicer:

Železne drogove za zastave, visoke šest metrov, s škripčevjem za dvig in spust zastav in mehanizmom za obračanje zastav po vetru. Še posebej bomo hvaležni za podarjene lesene klopi in mize iz obdelanih polovic kostanjevih, hrastovih ali drugih ustreznih debel.

Nov čebelnjak, zgrajen po načrtih, z apikomoro za apiterapijo ali brez nje. Pri izdelavi čebelnjaka se lahko poveže več društev, poleg tega pa predlagamo, da se dogovorijo o tem, kaj bo prispevalo vsako društvo. Tako lahko v enem društvu izdelajo ostrešje, v drugem zberejo denar za panje, tretje društvo prispeva les, četrto pa mojstre, ki bodo izdelali čebelnjak. Doslej so se **za prispevek v obliki čebelnjaka** odločila tri čebelarska društva: **ČD Grosuplje, ČD Lukovica in ČD Domžale** ter znani mariborski čebelar **Janez Brvar**, ki bo čebelnjak prispeval sam. Tudi prispevki v obliki različnih izdelkov umetnega kovaštva so zelo dobrodošli, predvsem okenske mreže in podobno, zato prosimo tistega, ki bi lahko prispeval sredstva v obliki umetno kovanih izdelkov, da to sporoči predsedniku gradbenega odbora **Vladu Pušniku po telefonu št. 041/ 610-110**.

Star tipičen slovenski čebelnjak s kranjčji; tega bi radi postavili v spominski del parka pri Čebelarskem centru Slovenije. Poleg tega prosimo čebelarje, naj za center podarijo tudi stare kranjčje in druge panje, orodja, staro literaturo, končnice in druge zanimivosti s področja čebelarstva, ki imajo izobraževalni pomen in bodo razstavljena v prostorih ČCS.

Za stalno razstavo v Centru zbiramo po dva izvoda vseh tiskanih publikacij, ki so jih izdala društva, predvsem almanahov, biltenov društev, starih nalepk za kozarce za med in slikovni material.

Vsi darovalci pokličite tajništvo ČZS po telefonu, **št. 01 421 79 40**, da se bomo dogovorili o načinu prevzema. Imena vseh darovalcev bomo objavili tudi v eni od prihodnjih števil Slovenskega čebelarja.

Gradbeni odbor se zahvaljuje vsem, ki se bodo odločili pomagati pri izvedbi navedenih nalog, kajti le v slogi je moč.

ČZS in gradbeni odbor Čebelarkega centra Slovenije

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI za Čebelarški center Slovenije

ČEBELARJI SO PRISPEVALI Z DELOVNO AKCIJO: ČD Apis, in sicer: Matjaž Vehovec, Anton Miletič, Mitja Jandl, Rok Drev, Franc Čanč, Ciril Špital, Ladislav Plaskan, prispevali so po štiri ure in darovali sedem lip za drevored.

DENAR NA NAŠ RAČUN SO NAKAZALI: ČD Lovrenc na Pohorju – po 2000 SIT Alojz Kosjek, Jolanda Pušnik, Truda Pušnik, Vlado Pušnik in 9000 SIT Janez Zlender; **ČD Maribor-mesto** 400 SIT Slavko Curk, Drago Denac, Milan Štampfer, po 1000 SIT Marino Bicman, Vinko Kelc, Srečko Kranjec, Gorazd Ladinek, Janez Perc, po 1400 SIT Alojz Podjavoršek in Gašper Trojner, po 2000 SIT Franc Štraser in Emil Lasbaher, 3400 SIT Stane Sajevec in 5000

SIT Dušan Bandelj; **ČD Mežica** – 300 SIT Štefan Čepin, Jože Dolpst, po 500 SIT Rudi Abraham, Silvo Abraham, Filip Dolpst, Rudi Kovač, Kristl Ladinek, Ferdo Lasnik, Ivan Potočnik, Danijel Stepišnik, Danilo Sveršina, po 1000 SIT Ivan Kumprej, Edo Kunc, Štefka Perjet, Jurij Prateker; **ČD Murska Sobota** vsi po 1000 SIT Aladar Čahuk, Vendel Šanko, Ludvik Časar, Franc Šabjanič, Štefan Čer, Viljem Čer, Štefan Žizek, Pavel Bajc, Franc Bencak, Milan Benkič, Rudi Bunderla, Franc Dervarič, Janez Fartelj, Franc Ferencič, Janez Ferencič, Štefan Fujs, Milan Horvat, Maks Keuschler, Janez Kodila, Koloman Korpič, Mirko Lončar, Ludvik Merklin, Karel Ouček, Viljem Peilschmidt, Anton Pučko, Lidija Rituper, Ludvik Ružič, Štefan Sapač, Janez Sever, Milan Sinic, Vili Sukič, Ivan Vučkič in Ivan Vukelič; **ČD Naklo** – 1000 SIT Rajko Čuk, Alojz Bečan, Ignac Kuhar, po 2000 SIT Jože-Janez Resman, po 2500 SIT – Matevž Štefe, Janez Finžgar, Ciril Jeraj, Jakob Jeretina, Anton Kuhar, Tončka Luskovec, Janez Mulej, po 3000 SIT Stane Markič in Janez Pivk ter 5000 SIT Ivan Košnjek; **ČD Pobrežje** – po 400 SIT Albert Babič, po 500 SIT Stojan Breznik, Alfred Fuchs, Miroslav Matulič, Darko Vogrin, po 1000 SIT – Branko Ženko, Avgust Fekonja, Feliks Pesel, Božidar Potočnik, Karl Sodec, Edo Vauhnik in 2000 SIT Gabrijel Majcen; **ČD Poljčane** – 1000 SIT Darko Škerbič, 2500 SIT Karel Jug, po 3000 SIT Ivan Brfaičič, Ivan Onič, Franc Roršek, 4000 SIT Martin Čobec, po 5000 SIT Jože Brečko in Vinko Pekošek ter 9000 SIT Franc Tomažič; **ČD Predvor** – po 1000 SIT Andrej Šavs, Janez Čibej, Franc Jelovčan, Robert Kern, Jože Kokl, Franc Krč, Janez Rakovec, po 2000 SIT Marta Janhar, Darko Miklavčič, Aleš Okršlar, Jože Osterman, Peter Piškur, Boštjan Roblek, 3000 SIT Ignac Nahtigal, Florjan Zalete, Štefan Zupan; **ČD Rakek** – 3000 SIT Jože Opeka in 5000 SIT Ciril Vidrih; **ČD Slovenske Konjice** – po 3000 SIT Martin Cigler in Ivan Trafela, 1000 SIT – Ivan Stefančič, Aleksander Žvikart, Franc Žvikart, Jože Brglez, Martin Gilčvert, Ivan Gorinšek, Anton Jakopič, Ernest Jurač, Alojz Klevže, Stane Kokelj, Tomaž Krivec, Anton Potnik, Ivan Potnik, Drago Stanojevič, Maks Tajnikar in 3000 SIT Marko Grlij; **ČD Tabor-Žalec** – 500 SIT Marko Polak, 1000 SIT Viktor Drolc, Cirila Haler, Milan Verdelj, 2500 SIT Darko Nemivšek; **ČD Videm-Negova** – 500 SIT Maks Cvetko, 1000 SIT Simon Bec, Jože Bogdan, Branko Gerlica, Ivan Ketiš in 3000 SIT Jože Kramberger.

Imena še neobjavljenih darovalcev bodo objavljena v naslednjih številkah Slovenskega čebelarja.

Čebelarška zveza društev Maribor

Tyrševa 26 – 2000 Maribor

Tel./faks: 02/251 62 44

RAZPIS

za vseslovensko ocenjevanje medic – (medenih vin)

Rok za prijavo (ime, priimek, naslov, telefon, število vzorcev) je do **30. junija 2001.**

Dostava vzorcev (tri enote po najmanj 375 ml) je najpozneje do **20. julija 2001.**

Razglasitev rezultatov ocenjevanja in podelitev odličij: bronasta, srebrna, zlata, velika zlata in »šampion leta« posebej za:

- a) medicine
- b) aromatizirane medicine
- c) peneče medicine

bo v soboto, 25. avgusta 2001 na srečanju čebelarjev pri Srednji kmetijski šoli v Mariboru.

Ob objavi je treba plačati 3.000 SIT za vsak vzorec. V ceno so vključeni tudi podatki o stopnji alkohola, nepovreth sladkorjih in skupnih kislinah.

Prijavijo se lahko vsi člani čebelarških društev, vključenih v ČZS in pravne osebe.

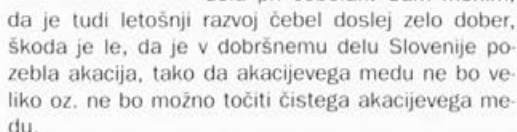
Pravilnik o ocenjevanju medic prejmete ob prijavi, na ogled pa je tudi na sedežu ČZDM v Mariboru, Tyrševa ul. 26 med uradnimi urami.

Kontaktna oseba Marjan SLANIČ – telefon 041 699 554.

Predsednik ČZDM
Vlado PUŠNIK, oec.

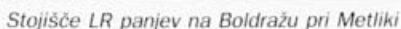

Milan Vajda, čebelarski mojster – Metlika

Ob upoštevanju osnov uspešnega čebelarjenja želim predvsem iz lastnih izkušenj poudariti, da je za močno čebeljo družino zelo pomembna kakovost matice, dovolj medu v panju, dovolj cvetnega prahu in dovolj prostora za nemoteno zaleganje matice. Znano je, da močna družina prinese več medu kot tri slabe družine. Poleg tega imamo s slabšimi družinami veliko dela, pa tudi višje stroške. Zadnje ugotovitve tudi kažejo, da moramo imeti v panju med pašnim obdobjem za 1 kg medu prostora v satju za tri do štiri kilograme nektarja. Dovolj velik mediščni prostor poveča dnevni donos nektarja in izrabo paše. Na zaleganje matice ne vpliva višina satnikov, ampak predvsem dovolj velik prostor v panju in pašne razmere. Sam v tem obdobju skrbim za to, da je v panju dovolj prostora, hrane in cvetnega prahu. Če cvetnega prahu v naravi ni dovolj, ga družini lahko dodajamo iz rezerve oz. z zamenjavo satov s cvetnim prahom. Lahko dodamo tudi del cvetnega prahu in tri dele sojine moke, vse skupaj zmleto in pomešano s sladkorno raztopino.

Z LR panji po večini čebelarimo v dveh ali treh in več nakladah normalne velikosti. So tudi druge kombinacije z nakladami, npr. z dvetretjinskimi in polovičnimi nakladami. Težko je priporočati velikost naklad, ker je to odvisno predvsem od moči čebelje družine in pašnih razmer. Možno je tudi čebelarjenje z eno ali dvema maticama v panju. Po lastnih izkušnjah imam dve plodiščni nakladi in tretjo mediščno naklado z matično rešetko ali tudi brez nje. Priporočam, da v mediščni nakladi odvezamete en sat in med preostalimi sati v nakladi naredite večji razmik. S tem boste dosegli, da bodo čebele bolj potegnile celice. Matica v te celice ne bo zalegala, čeprav je panj brez matične rešetke. Pri točenju iz takšnih satov, ki so debelejši, lažje odrežemo ali z vilicami odstranimo medene pokrovice in delo gre hitreje od rok.

LR panj z dvema nakladama

V majskih navodilih sem omenil, da bom glede na čas rojenja nekaj več pisal o narejencih in o naravnem načinu razmnoževanja, to je o rojenju čebel. Že Anton Janša je v knjigi *Razprava o rojenju čebel* iz leta 1771 med drugim zapisal, da je roje mogoče narediti na več načinov. Narejence si lahko naredimo na zelo preprost način, s tem da iz močne čebelje družine iz naklade vzamemo dva sata pokrite zalege in ju vstavimo v prazno naklado. Na vsako stran pokrite zalege damo meden sat in zrel matičnik, najbolje v zaščitnem košku oz. matičnici. Ostanek prostora napolnimo s satnicami in približno kilogramom čebel. Tako pripravljeno naklado z narejencem odnesemo tri kilometre stran ali na drugo stojišče. Namesto zrelega matičnika lahko dodamo tudi oplojeno mlado matico. Pri narejencu z zrelim matičnikom se po približno dveh dneh izleže mlada matica in lahko računamo, da bo v desetih dneh že začela zalegati. Po desetih dneh prvič pregledamo stanje v narejencu, in če matica zalega, je vse v redu. Paziti moramo, da narejencu nikoli ne zmanjka hrane.

Kljub prej opisanemu načinu priprave narejencev in drugim posegom v čebeljo družino, kot je npr. do-

dajanje satnic, se nam še vedno lahko zgodi, da bo katera izmed čebeljih družin izrojila. Praktičen čebelar bo ob pregledu čebelje družine presodil razpoloženje v njej in ugotovil, ali je družina brez gradilne vneme in ali so v čebeljem gnezdu že tudi zaleženi matičniki. To so namreč očitni znaki za skorajšnje rojenje. Praviloma roj izleti iz panja dva dni prej, preden se izleže mlada matica, izlet roja pa lahko zdrži slabo vreme. Na prvi lep dan po slabem vremenu je treba pregledati drevesa in grmičevje v okolici čebeljega stojišča. Lahko se namreč zgodi, da kje v bližini najdemo roj, ki visi na veji.

Ob lepem sončnem vremenu roj najraje izleti iz panja med enajsto in trinajsto uro. Roj s staro matico se pogosto usede nižje na drevo kot drugi roj z mlado matico.

Pri večjem številu rojev moramo paziti, ali se je v izrojeni družini izvalila in oprasila nova matica. Če ob pregledu po določenem času v družini ni sveže mlade zalege, moramo ukrepati, da preprečimo nastanek trotovcov oz. propad družine. Po več letih izkušenj ugotavljam, da je dober rezultat, če se oploidi osemdeset odstotkov matic, ki so se uspešno vrnile s prah. Kot kaže po dosedanjem razvoju čebel in po nekaj rojih, ki so se ponekod pojavili, bo to leto zaradi slabih pašnih razmer in drugih dejavnikov zelo rojavo.

Vsak roj vzame s seboj za prve tri dni hrane. Ko vsadimo roj v nov panj na nove satnice, in če v naravi ni dovolj hrane, ga moramo takoj nakrmiti s sladkorno raztopino. Na začetku ga krmimo v majhnih količinah, da začne graditi satnice in da bodo čebele imele prostor za oblikovanje medenega venca hrane. Pretirano krmljenje roja omeji obseg gnezda in zavira nadaljnji razvoj čebelje družine. Priporočljivo je, da roj čez deset dni po vsaditvi v nov panj pregledamo. Tedaj ugotovimo, kako čebelja družina gradi satnice, moč čebelje družine, obseg čebeljega gnezda, zalogo hrane in zdravstveno stanje. Če je čebelja družina slaba, ji lahko pomagamo tako, da ji dodamo sat s pokrito zalego iz drugega panja. Ob tem prvem pregledu lahko opravimo tudi pomik čebeljega gnezda, če je to potrebno.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V AŽ PANJIH V MAJU

Stane Plut – Semič

V obdobju od leta 1961 do 1990 je bila junija povprečna najvišja dnevna temperatura v Novem mestu 23,4 °C, povprečna najnižja pa 11,5 °C. Absolutna izmerjena najvišja temperatura v tem obdobju je bila 34,0 °C, najnižja pa 0,4 °C. Dnevna temperatura je bila ju-

nija 11,6 dneva 25 °C ali več, sicer pa sončno obsevanje traja povprečno 222 ur (vir HMZS).

Ko smo že pri vremenu, nam je to aprila pošteno zagodilo. Termometer se je prav med cvetenjem češnje spustil na -5 °C. Tako je šla v nič paša na češnji in zgodnjih sortah jablan. Kolikor mi je znano, je v večjem delu države pozebla tudi akacija, vsaj v nižje ležečih delih. Ko boste v začetku junija brali ta prispevek, bo že znano, ali bo obveljalo pravilo, ki

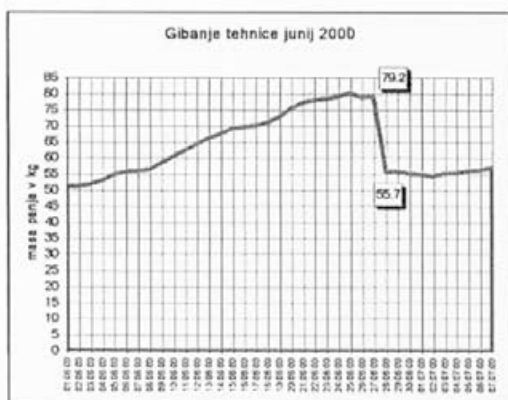
so mi ga povedali starejši izkušeni čebelarji, da v takih letih tudi v više ležečih krajih, kjer ni pozebe, čebele ne naberejo kaj prida medicene na akaciji. Bomo videli. Kakor koli že, danes, ko pišem ta prispevek, se v medičnih satih kar lepo sveti medicina, najmočnejše družine pa na nekaterih satih z zgornje strani že pokrivajo medene zaloge.

Ta mesec bo po večini tudi že jasno, kako obilna bo letošnja letina medu. Čebele bodo nabirale cvetlični med na lipi in kostanju, gozdnega prav tako na lipi, smrekova paša se bo pomaknila v više ležeče dele, lahko pa zamedí tudi jelka. Vse je spet odvisno od vremena in količine povzročiteljev medenja. Na sploh je vreme poleg našega znanja ravnanja s čebelami poglavitni dejavnik uspešnosti čebelarstva sezone. Žal strategiji kmetijske politike tega ne priznajo, saj čebelarjev ni na nobenem seznamu ocenjene škode zaradi vremenskih vplivov, tako kot to velja za druge kmetijske panoge. Sploh ni pomembno, katera politična opcija je na oblasti, za čebelarje, žal, nobena nima kaj dosti posluha.

V tem prispevku ne morem mimo točenja medu. Nekako mislimo, da je v zvezi s tem opraviлом vsem vse jasno, vendar se prav pri tem lahko zgodi marsikaj, kar lahko pokvari veselje nepoučenemu čebelarju. Začetniki lahko pri tem opraviłu zagrešijo celo usodne napake. Če smo že pri medeni beri, moramo najprej paziti, da v mediču ne zmanjka prostora za medicino in da čebele z medom ne blokirajo prostora, ki ga matica potrebuje za zalego. Pri AŽ panjih se v primeru obilne nektarne paše to rado dogaja. Če čebelar zmanjka prostora, popusti njihova delovna vna, zato prinesejo manj medu, kot bi ga sicer, če bi med pravočasno iztočili in pripravili prostor za novo medicino. Kdaj je torej pravi čas za točenje? Najprej moramo upoštevati, da točimo samo zrel med. Med cvetličnega izvora točimo, ko je pokrita najmanj tretjina površine medu na satu. Pri medu gozdnega izvora, pri katerem obstaja nevarnost, da ta kristalizira v satju, ne čakamo, da čebele med pokrijejo z voščenimi pokrovcí, ampak ga navadno stočimo že prej. Ravnamo se po tem, da med ne sme kapljati iz celic, če sat obrnemo vodoravno in stresemo, ali pa količino vode izmerimo z refraktometrom. Za našo blagovno znamko velja, da med lahko vsebuje 18 odstotkov vode. Med, ki smo ga merili na ocenjevanju medu v Semiču (84 vzorcev), ni vseboval več kot 16 odstotkov vode, torej znajo čebelarji dobro oceniti, kdaj je napočil pravi trenutek za točenje. Med, ki vsebuje prevelik odstotek vlage, lahko začne vreti, zato bodimo pozorni, da točimo res zrel med. To se lahko zgodi predvsem mladim neizkušenim čebelarjem, ki si želijo čim prej okusiti svoj pridelek. Tisti, ki imajo panj na tehnični, z lahkoto lahko določijo, kdaj je pravi čas oz. kdaj se paša končuje. Iz priloženega grafikona za junij 2000 je lepo razvidno, kdaj so donosi dosegli svoj vrh in so se začeli manjšati, to pa je pomenilo, da je paša ponehala in je bilo treba pridelek spraviti iz

satja. V primeru, ki je ponazorjen na grafikonu, bi bilo treba izprazniti medišče tudi, če bi se intenzivna paša še nadaljevala, ker bi počasi začelo primanjkovati prostora za odlaganje medicene. Takšna leta, kot je bilo lansko, so bolj izjemna, saj navadno ne dosežemo niti tega, da bi bilo satje v celoti polno. Kako se pripravimo na točenje? Pripravimo si posodo, v katero bomo odlagali pobrano medeno satje. Posoda naj ima pokrov ali pa jo pokrivamo s čistim pregrinjalom (prtom), da se nam čebele ne vračajo na satje. Večji čebelarji imajo za ometanje čebel iz satja posebne stroje, manjši čebelarji in začetniki, ki jim je to pisanje tudi namenjeno, pa ometajo čebele iz satov z omelom, s perjem ali pušpanovo vejico. Različna omela precej razdražijo čebele, zato sam uporabljam pušpanovo vejico, s katero ometem čebele v sipalnik, pri tem pa se te ne razburijo preveč in tudi ne pikajo vseppek. Ko se vejica zamasti s medom, preprosto vzamem drugo. Pri pobiranju satja je pomembno še eno pomembno pravilo. **Za točenje nikoli ne pobiramo satov, na katerih je zalega!** Satje prenesemo v zaprt in čist prostor, v katerem bomo točili. Satje, ki ga prinesemo iz panja, točimo sproti, da se ne ohladi. Hladnejši ko je med v satju, teže ga spravimo iz celic. Pri tem opraviłu sproti sortiramo mlado in starejše satje, saj mlajše satje točimo pri nižjih obratih, da se nam ne razlomi. Verjetno pa res ni treba posebej opisovati, da moramo voščene pokrovice odstraniti, preden damo sat v točilo. Pri vračanju satov bodimo previdni, da ne povzročimo ropa. Sploh je to nevarno po koštanjevi paši, saj sati zelo dišijo po medu, paša pa je ponehala. Satje vračamo proti večeru. Da bi to delo potekalo hitro, morajo biti sati očiščeni raznih prizidkov, da se ob vstavljanju v panj ne zatikajo in da po nepotrebnem ne drobimo čebel. Pri tem si pomagamo z dimom, da se čebele nekoliko umaknejo. Ob točenju med tudi precedimo, da odstranimo voščene delce ali delce pomečanih čebel. Najmanjših drobcev pri precejanju ne moremo odstraniti, zato te ali tudi večje, če medu nismo utegnili precediti takoj, posnamemo, ko se zberejo na površini. S tem opraviлом ne odlašajmo, saj vse te pri-mesi kvarno vplivajo na kakovost medu. Pri precejanju medu moramo upoštevati, da cedilo ne sme biti preveč fino, saj ne sme zadržati delcev, manjših od 0,2 mm. Za shranjevanje medu uporabljamo primerno posodo iz nerjaveče pločevine, plastike za živila ali večje sode, ki so zavarovani (premazani) z barvo, ki jo je dovoljeno uporabljati v živilski tehnologiji. Za shranjevanje niso primerne posode iz aluminija, pocinkani sodi, različne plastične posode, v katerih so bili shranjeni drugi materiali ali kemikalije, sodi, ki so zarjaveli, itd. V prostoru, v katerem shranjujemo med, ne sme biti nobenih tujih vonjav, saj bi se jih lahko navzel tudi med. Pri vseh opraviilih in shranjevanju upoštevajmo, da je med hrana in z njim tako tudi ravnamo.

Ob cvetenju pravega koštanja se v panju pojavi

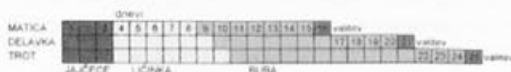

Rezultat vsakodnevnega tehtanja je grafikon, ki pokaže kakšno je stanje v medišču.

tudi obilica cvetnega prahu. Zdaj je čas, da ga nekaj osmukamo in odvezamemo za svoje potrebe. Ko stanje cvetni prah sodi med najbolj kakovostne vrste, čebelar pa ga ne bo zmanjkalo, saj ga kljub mrežici na smukalniku prinesejo dovolj za svoje potrebe, matice pa ostane dovolj prostora za zaleganje. Sam izberem prav ta čas za smukanje cvetnega prahu, da čebele niso prikrajšane za svoj »čebelji kruhek«, kot ga tudi imenujemo.

Seveda je pogoj za to opravilo primerna priprava čebeljih družin, tako da imamo od njih kaj koristi. V različnih krajih države čebele družine dosežejo različno stopnjo razvoja. Ponekod dosežejo vrhunec razvoja že v začetku maja, drugod proti koncu maja, prav gotovo pa bodo na najvišji stopnji razvoja v najhladnejših dneh v začetku junija. Seveda ni vse odvisno le od vremena. Velik pomen pri tem imata tudi rodnost matice in čebelarjevo znanje. Vse družine, ki se slabo razvijajo, imajo stare matice ali takšne, ki malo zalegajo, označimo in v njih čim prej zamenjajmo »oblast«. Dobre rezultate lahko dosežemo tudi z lastno vzrejo matic iz odbranih nadpovprečnih družin, vedno pa je zaradi »mešanja krvi« dobro dodati tudi kakšno matico od drugod. Če narejenec nismo naredili že maja, jih brez večje ško-

de za družine, ki jim vzamemo zalego, naredimo v začetku junija. Narejenec ne odnašamo drugam, da se pašne čebele vrnejo v družine, iz katerih so prišle. Tako v narejencih ostanejo le mlade čebele in polegajoča se pokrita zalega. Narejenec naredimo iz satov s pokrito zalego iz različnih panjev. Tako pripravljeni družinici dodamo sat z matičnikom ali čez kakšen dan mlado opraseno matico. Če ne želimo dodajati matičnikov iz družin, ki so se pripravljale na rojenje, si te prej pripravimo sami. V izbrani družini vzamemo sat z jajčeci in ga dodamo družini, ki smo ji odvzeli matico in jo določili za rednika. Pred dodajanjem sat prirežemo 5 cm nad spodnjo letvico in odstranimo vsako tretje jajčece. Čebele potegnejo matičnike, ki jih pozneje, tik pred izleganjem mladih matic, lahko uporabimo v narejencih ali prasilčkih. Če so na prirežanem satu ličinke različnih starosti, peti dan odstranimo vse pokrite matičnike, ker so jih čebele potegnile iz prestarih ličink in matice ne bi bile dobre. Razvojne faze matice, čebele in trota so prikazane na skici. Te faze upoštevamo tudi, kadar osirotela družina vleče zasilne matičnike. V zvezi s točenjem medu pa moram omeniti še nekaj. Ko iz panjev odvezamemo med, ki je seveda tudi hrana in pogoj za preživetje čebel, moramo tudi poskrbeti, da čebele ob pomanjkanju medicne v naravi ne bodo lačne. Pri dodajanju hrane bodimo pozorni, da ne povzročimo ropa. Krmimo zvečer, ne razlivajmo hrane in ne puščajmo je tako, da je dostopna čebelarjem zunaj panjev. V nasprotnem primeru lahko hitro ostanemo brez čebel ali s slabimi.

Takšen trak z razvojnimi fazami je dobrodošel tako mladim kot starejšim čebelarjem.

To je torej nekaj temeljnih napotkov, in če ste doslej pravilno vzdrževali svoje čebelje družine, bo eno izmed poglavitnih opravil v tem mesecu predvsem točenje medu, če bo narava seveda radodarna z različnimi viri medicne.

VETERINARSKI NASVETI ZA JUNIJ

mag. Mira Jenko – Rogelj, Veterinarski zavod Slovenije

Leta 2000 je bilo na območju Slovenije odkritih presenetljivo veliko, kar **119 primerov žarišč HUDE GNILOBE ČEBELJE ZALEGE s 473 bolnimi** in uničenimi čebeljimi družinami. V kužnih krogih smo pregledali 11.009 čebeljih družin.

Za delo s čebelarji, še zlasti kot pomoč čebelarju pri vodenju nekaterih nujnih podatkov, s katerimi si čebelar in veterinar lahko pomagata pri pojavu ne-

katerih, zlasti kužnih bolezni ter pri odbiranju odpornejših čebeljih družin, je Veterinarski zavod Slovenije aprila 2000 izdal t. i. **Čebelarjevo mapo** z najnovejšimi evidencami, ki naj bi čebelarju pomagale predvsem pri preventivi, zdravljenju in sledenju čebel. Koristnost vodenja določenih podatkov je očitna predvsem v daljšem obdobju, zlasti pri vodenju posegov zatiranja varoe z vpisovanjem stopnje oku-

be, ki jo ugotovi čebelar v posameznih čebeljih družinah. S tem namreč postopno pridobi občutek za pravočasne biotehnoške posege in morebitno potrebno zdravljenje čebeljih družin proti varozi.

Konec avgusta 2000 je v Uradnem listu RS, št. 77 (25. 8. 2000), str. 9497–9498, izšel **Pravilnik o izjemni uporabi zdravil za zdravljenje živali in evidencah o zdravljenju živali**. Osmi člen tega pravilnika določa, da mora rejec živali, ki so namenjene proizvodnji živil živalskega izvora voditi **dnevnik s predpisanimi evidencami v vezani obliki z oštevilčenimi listi** in ga hraniti tam, kjer so živali. Iz navedenega določila pravilnika sledi, da **Čebelarjeva mapa NE ZADOŠČA tem zahtevam**, ker ni vezana. Za izvajanje določil 8. člena omenjenega pravilnika mora poskrbeti vsak čebelar, ne glede na to, ali ima registriran obrat za pridelavo in predelavo čebeljih pridelkov ali ne. Za vpisovanje zahtevanih podatkov zadošča navadna beležka ali zvezek oz. notesnik, le da ima oštevilčene strani. Vanj je čebelar dolžan vpisati splošne podatke: **ime in priimek oz. ime podjetja (za registrirana čebelarstva), naslov bivališča čebelarja in naslov stojišča čebel**.

Posebne podatke je v dnevnik dolžan vpisati tudi veterinar, ki opravlja preventivne in terapevtske veterinarske posege. Veterinarski posegi se v čebelarstvih izvajajo le izjemoma (sistematika ali kadar to predpisuje zakon). Čeprav čebelar sam zatira varoo in sam izvaja z zakonom določene preventivne posege in zdravljenja, je priporočljivo da vpiše tudi podatke, kot so preventivni posegi za ugotavljanje stopnje okuženosti z varoo (diagnozo varoze), ukrepi za zatiranje varoe (biotehnoški posegi in alternativno zatiranje) ter izvajanje morebitnih drugih potrebnih zdravljenj. Navedene podatke bodo uporabili tudi v drugih službah (pri nadzoru ekološkega čebelarjenja in v selekcijski službi), kadar bodo ugotavljali stanje v čebelarstvu.

Kadar pride čebelar k veterinarju po zdravlila za čebelje družine, mora s seboj obvezno prinesiti omenjeni dnevnik. Veterinarska inšpekcija Enots Kranj ga je z odločbo, št.: 326-220/2001-ZB, izdano 7. 5. 2001, poimenovala **dnevnik veterinarskih storitev**. Ta odločba tudi določa, da mora Veterinarski zavod Slovenije pri izvajanju veterinarske dejavnosti v dnevnik veterinarskih storitev pri lastniku živali vpisovati vse preventivne in terapevtske veterinarske posege. Ob tem mora veterinar vpisati posebne podatke, ki jih določa tudi omenjeni pravilnik: **diagnozo in vrsto opravljenega posega, datum posega oz. dajanja ali izdaje zdravila, vrsto, količino, serijsko številko in ime proizvajalca zdravila, karencu ter ime in podpis veterinarja.**

STANJE KUŽNIH BOLEZNI ČEBEL V SLOVENIJI V MAJU 2001

Huda gniloba čebelje zalege

Občina	Kraji	Zapora v maju 2001
POMURSKA REGIJA		
Grad Rogaševci Lendava	Grad, Dolnji in Gornji Slaviči Sv. Jurij, Rogaševci, Motovilci Petišovci, Trimlini	Še traja Še traja Še traja
SEVERNOPRIMORSKA REGIJA		
Brda	Podsabotin, Gornje in Dolnje Cerovo, Hun, Kojško, Brestje, Ceglo, Vipolže, Medana, Kozana, Snežatno, Dobrovo	Še traja
Šempeter- Vrtojba	Vrtojba, Šempeter, Rožna Dolina, Bilje	Še traja
JUŽNOPRIMORSKA REGIJA		
Sežana	Dutovlje, Skopo, Križ, Krajna vas, Kreplje, Brje pri Koprivi, Čepulje, Tomaj	Še traja
Divača	Podgrad pri Vremah, Potok, Škoflje, Zavrhek, Vareje, Misliče, Artviže, Barka	Še traja
CELJSKA REGIJA		
Tabor Ljubno Velenje Šmarje pri Jelšah	Tabor Ljubno Velenje, Laze Bezgovica	Še traja Še traja Še traja Še traja
DOLENJSKO-POSAVSKA in BELOKRANJSKA REGIJA		
Sevnica Vinica Metlika Krško Trebncje	Šentjanž, Goveji dol Vinji Vrh Dolenji Suhor, Berčiče Raka Gorenje Ponikve	Še traja Še traja Še traja Še traja Še traja
LIUBLJANSKA REGIJA		
Ribnica	Nova Štifta, Jurjevica, Breže, Ravni Dol, Gorenji Lazi	Še traja
Škofljica	Pijava Gorica, Smrjenje, Vrh nad Želimljami, Želimlje	Še traja
Ljubljana	Volavljje, Janče, Gabrje pri Jančah, Tuji Grm, Zg. in Sr. Besnica, Vnajnarje, Prežganje, Malo Trebeljevo	Še traja
Moravče	Hrastnik pri Moravčah	Še traja
MARIBORSKA in KOROŠKA REGIJA		
Markovci Zavrč Oplotnica	Bukovci Turški vrh Zg. Gruševje	Še traja Še traja Še traja

Posvetovanje čebelarjev

PETDESETI REDNI LETNI OBČNI ZBOR ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

Janez Mihelič in Milan Runtas

(I. nadaljevanje)

Delegati čebelarških društev članic Čebelarške zveze Slovenije, gostje in novinarji so se letos zbrali v Lukovici na jubilejnim petdesetem občnem zboru slovenske čebelarške organizacije. Zbor tokrat ni bil posebej slovesen samo zaradi okrogle številke, ampak tudi zaradi slovesne zasaditve lipe pred Čebelarskim centrom Slovenije, ki ga na Brdu pri Lukovici po tridesetih letih z velikim zanosom znova gradijo slovenski čebelarji. Lipo smo zasadili v spomin na 280. obletnico rojstva P. P. Glavarja. Ta simbol slovenstva, obeležje in polkrožno klop so postavili vodilni člani Čebelarskega društva Komenda, finančno pa je postavitev omogočila občina Komenda.

Občni zbor Čebelarške zveze Slovenije je bil v soboto, 7. aprila 2001, ob 9. uri v obnovljeni dvorani občine Lukovica, takoj po slovesni zasaditvi lipe in ogledu doslej opravljenih del v Čebelarskem centru Slovenije. Delegati so sprejeli običajen dnevni red.

Po pozdravnem nagovoru predsednika Čebelarške zveze Slovenije g. Lojzeta Peterleta, ki se je gostom, novinarjem in delegatom zahvalil za udeležbo, in izvolitvi delovnih organov občnega zbora, je ta začel delo. Navzoči delegati, ki so pred začetkom zbora oddali pooblastila, so javno in soglasno izvolili naslednje organe 50. rednega letnega občnega zbora ČZS: za delovno predsedstvo – za delovnega predsednika g. Mateja Blejca, delegata ČD Mengeš, za člana delovnega predsedstva g. Janeza Levstika, delegata ČD Sevnica, in g. Albina Zajca, delegata ČD Lukovica; v verifikacijsko komisijo – za predsednika g. Ivana Atešlaka, delegata ČD Sežana, za člana g. Norberta Jedlovčnika, delegata ČD Slovenska Bistrica, in g. Jožeta Kelharja, delegata ČD Brežice; za overitelja zapisnika g. Martina Vidica, delegata ČD Dolsko, in g. Antona Tometa, delegata ČD Tacen; za zapisnikarja pa g. Milana Runtasa, tajnika ČZS.

Delegati so že pred občnim zborom prejeli pisna poročila, ki jih objavljamo v nadaljevanju. Najprej pa je na podlagi sklepa upravnega odbora ČZS predsedniški komisije ČZS za odlikovanja in priznanja g. Ciril Vidrih prebral razlage, predsednik g. Lojze Peterle pa podelil najvišja priznanja najzaslužnejšim članom ČZS. Upravni odbor ČZS je odličja **Antona Janše I. stopnje** podelil:

Filipu VIHTELIČU iz ČD Idrija, **Ivanu FLACU** iz ČD Maribor Tabor, **Martinu ČUŠU** iz ČD Ptuj, **Valentinu LAPANJU** iz ČD Bazara Šempeter, **Norbertu JEDLOVČNIKU** iz ČD Slovenska Bistrica, **Dragu KORBARJU** iz ČD Jesenice, **Jožetu SKUBICU** iz ČD Stična, **Stanku KOROŠCU** iz ČD P. D. Gornja Radgona in **ČD Škofja Loka**.

Odličja **Antona Janše II. stopnje** sta prejela:

ČD Smartno ob Paki in **Matjaž VEHOVEC** iz ČD Apis Velenje.

Posebno pisno priznanje je upravni odbor podelil Mariji MLAKER za mednarodno priznanje, ki ga je **Apimondia** podelila njenemu učbeniku Čebela se predstavi in Antonu ROZMANU za pripravo in izdelavo učnih programov za KV

čebelarja ter izvedbo izobraževanja za čebelarške mojstre.

Med letom so v skladu s sklepom UO ČZS, št. 91, odličja prejeli:

odličje **Antona Janše I. stopnje**: ČD Borovnica ob 95-letnici obstoja, na proslavi 24. 6. 2000;

odličje **Antona Janše II. stopnje**: ČD Cerklje na Gorenjskem ob 80-letnici obstoja, na proslavi 23. 6. 2000, in ČD Trbovlje ob 80-letnici obstoja, na proslavi 23. 3. 2001.

Predsednik verifikacijske komisije je delegate obvestil, da se je petdesetega občnega zbora ČZS udeležilo 98 delegatov (53,26 odstotka), zato je, glede na pravila ČZS, občni zbor sklepčen.

Nato se je **predsednik ČZS g. Lojze Peterle** na začetku svojega poročila zahvalil navzočim za udeležbo na občnem zboru ter velik odziv delegatov in najvidnejših članov organov in delovnih teles na jutranji slovesnosti ob zasaditvi lipe. Izrazil je tudi zadovoljstvo, ker se je po dolgem času kake slovesnosti ČZS udeležila tudi snemalna ekipa nacionalne TV hiše, kar precej novinarjev in gostov, med katerimi je bil gotovo najvidnejši direktor Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije g. Kuhar. Žal spet ni bilo nikogar z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, saj sta se opravičila tako g. minister Franci But, ki je bil zadržan, kot tudi g. Viktor Krek, ki je na ministrstvu odgovoren za področje čebelarstva.

V svojem poročilu se je omejil le na nekatera področja, ker je pisno poročilo, ki so ga prejeli vsi delegati dovolj obširno. Pohvalil je delo komisije za izobraževanje z g. Rozmanom na čelu, saj je pripravila vse potrebno za registracijo in začetek izobraževanja za pridobitev državne čebelarške kvalifikacije in vpis čebelarskega poklica v uradno nomenklaturu. To je velik dosežek, za ilustracijo pa je navedel, da tudi tako pomemben poklic, kot so poklicni piloti letal, nima ustreznega zaznamka v nomenklaturi, zato jih vodijo pod neko drugo oznako. Kljub prizadevanjem naše zdravstvene komisije na področju predpisov o zdravstvenem varstvu čebel ni vse tako, kot si želimo. Manjka nam ustrezen zdravstveni priročnik, ne moremo »uzakoniiti« čebelarških preglednikov, ki bi bili v pomoč devetim veterinarjem-svetovalcem za čebelje bolezni. Strategijo razvoja slovenskega čebelarstva, ki jo je pripravila strokovna komisija, je UO ČZS sprejel, da pa bo postala uradni razvojni dokument, jo mora potrditi še Ministrstvo za kmetijstvo. Zelo pomemben dosežek sta tudi registracija in začetek razdeljevanja nove kolektivne blagovne znamke za vrhunski slovenski med (KBZ). Po programu KBZ se je na Biotehniški fakulteti usposobilo 69 preglednikov za med, ki bodo preverjali kakovost pridelave in medu, za ta dosežek pa je pohvalil prizadevnega predsednika komisije g. Megliča. S KBZ bomo v prihodnje varovali kakovost slovenskega medu. Nezadovoljni smo z ureditvijo pašnih razmer, če-

prav je bil zakon o kmetijstvu kot podlaga za ureditev pašnih razmer je sprejet. Viden napredek je tudi pri naših pripravah na kongres Apimondie leta 2003, saj smo tik pred podpisom pogodbe, ki bo urejala delovne in finančne odnose med ČZS in Cankarjevimi domom. V dolgotrajnih pogajanjih smo le dosegli, da pogodba ni več napisana samo v korist Cankarjevega doma, ampak tako, da lahko tudi ČZS pričakuje določeno finančno korist, če bo kongres uspešen. Za to so zaslužni g. Šivic, ga. Kraljeva in drugi, ki se ukvarjajo s tem projektom. Določili smo delegacijo, ki bo na čebelarškem kongresu v Južni Afriki predstavila Slovenijo in njeno čebelarstvo ter ob tej priložnosti povabila goste in strokovnjake na naš kongres v Ljubljano. Vse navzoče, ki želijo, da jih obiščejo gostje Apimondie 2003, je povabil, naj pohitijo s prijavi svojih čebelarških in turističnih zanimivosti. Po jutranjem ogledu graditve in ureditve Čebelarškega centra Slovenije smo lahko zelo zadovoljni z vlogo gradbenega odbora in čebelarjev, ki so s prostovoljnim delom dokazali veliko zavzetost za dograditev centra. Pri tem je treba poudariti tudi prispevek nekaterih že pokojnih čebelarjev za ČZS; med njimi je gotovo pokojni Justin Slanovec, ki mu je UO ČZS lani podelil posebno pisno priznanje, zdaj pa ga bo osebno izročil njegovim bližnjim. Ta center bo postal središče čebelarškega dogajanja, ko se bo tja preselila strokovno-administrativna služba ČZS. Število članstva se v primerjavi z minulim letom ni veliko zmanjšalo (med letom se je izravna), kljub temu pa se bomo morali vsi bolj potruditi, da v naše vključimo vse čebelarje, ki zdaj zadevo gledajo s strani. S tajnikom sta bila 30. januarja letos pri ministru za kmetijstvo g. Franciju Butu in ga seznanila z vsemi odprtimi vprašanji, ki jih že leta »pogrevamo« (status čebelarja, državne pomoči itd.). Minister jima je zagotovil reševanje le-teh, zato zdaj upravičeno upamo, da bo nekaj stvari vendarle urešeni. Ker denar Ministrstva za kulturo za odkup Janševega čebelnjaka ni bil porabljen, je logično, da ga bomo za ta namen porabili letos, ko je končno vse pripravljeno za nakup čebelnjaka. Na koncu se je zahvalil delavcem strokovno-administrativne službe ČZS za dobro pripravljeno gradivo in delo v vsem letu, organom ČZS pa za plodovito sodelovanje.

Nato so delegati začeli obravnavati poročila o delu v minulemu letu. Najprej so pregledali

POROČILO O URESNIČITVI DELOVNEGA NAČRTA ČZS ZA LETO 2000.

Izobraževalna dejavnost

V letu 2000 je ČZS izdala predvidenih 11 števil Slovesnega čebelarja in barvni stenski koledar, razmnožili in prodajali smo tudi videokasete in drugo izobraževalno literaturo.

V prostorih Celjskega sejma je ČZS 4. marca pripravila 23. državni strokovni seminar z naslovom »Pridelava in trženje čebelih pridelkov v luči novih upravnih, davčnih in veterinarskih predpisov«. Predavali so izključno domači upravni in veterinarski strokovnjaki iz tistih državnih uprav (davčne in veterinarske uprave ter tržne inšpekcije), ki so pristojne za reševanje problemov na posameznih področjih čebelarstva. Seminarja in sejma čebelarške opreme ter repromateriala se je udeležilo približno 1300 čebelarjev iz domovine in zamejstva, na posvetu pa so izvedeli veliko novih, žal, za nadaljnje čebelarjenje ne preveč obetavnih dejstev. Popoldanski del predavanja, ki je bil namenjen preprečevanju in zatiranju čebelih bolezni, je začel češki strokovnjak, v nadaljevanju pa so sodelovali naši veterinar-

ji-specialisti za čebele in praktiki z nasveti za biološko zatiranje čebelih bolezni. Obiskovalci so za plačano vstopnino dobili tudi zbornik z referati s posvetovanja.

V javnih medijih so pisci – čebelarji in funkcionarji ČZS – javnosti posredovali različne prispevke, v katerih so porabniki seznanjali s kakovostjo čebelih pridelkov in delom ČZS.

Predstavniki ČZS so se udeležili tudi strokovnih srečanj in delovnih sestankov v Italiji in Avstriji.

V Novem mestu je ČZS s prizadevnimi čebelarji in šolniki 15. aprila pripravila srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev. Tekmovanja se je udeležilo 120 dvočlanskih ekip. Kot nagrado za udeležbo na tekmovanju smo tekmovalcem razdelili 400 priročnikov za začetnike, nekaj videokaset in knjig, del nagrad pa je pripravil tudi prireditelj. Kljub popolni vlogi na razpis Ministrstvo za šolstvo tega tekmovanja finančno tudi lani ni podprlo. Udeležencem regijskega tekmovanja posavskih čebelarških krožkov smo podarili 60 priročnikov za začetnike.

Za mentorje čebelarških krožkov smo 9. decembra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani pripravili celodnevni strokovni seminar, na katerem je avtorica učbenika za mlade čebelarje ga. Mlakerjeva predstavila popoln učni načrt za osnovnošolske krožke, mentor in organizator čebelarškega tabora v Prosenjakovcih g. Kozic pa potek tega tabora. Predsednik komisije za krožke je ob koncu posveta pripravil okroglo mizo o aktualnih vprašanjih, ki tarejo mentorje. Seminarja se je udeležilo 39 mentorjev.

Delovna skupina za poklicno izobraževanje čebelarjev po certifikatnem sistemu je pripravila profil poklica čebelar/čebelarka, standard znanj ter katalog, vse to pa naj bi leta 2001 registrirala ustrezna komisija Ministrstva za šolstvo (to se je sredi februarja tudi zgodilo). S tem so izpolnjeni pogoji za začetek izobraževanja za poklic čebelar/čebelarka. Za vse mojstre smo pripravili vloge in zbrali potrebne dokumente, na podlagi katerih jim je Ministrstvo za šolstvo novembra izdalo odločbe o nostrifikaciji tujih mojstrskih diplom. S tem so njihove diplome zakonsko izenačene z vsemi, ki jih na podlagi uspešno opravljenih izobraževalnih programov izdajo pooblaščen slovenske izobraževalne organizacije.

Zdravstveno varstvo čebel

Čebelje bolezni nadzoruje in skuša obvladovati devet veterinarjev svetovalcev, ki jih plačujeta Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in komisija za zdravstveno varstvo pri ČZS. Ta sicer z njimi tudi tesno sodeluje.

Uredniška skupina komisije za zdravstveno varstvo čebel in veterinarjev še naprej pripravlja gradivo za izdajo novega priročnika o zdravstvenem varstvu čebel in zatiranju čebelih bolezni.

Čeprav si je ČZS zelo prizadevala, da bi njeni člani (strokovnjaki in laiki) sodelovali pri pripravi novih predpisov, ki urejajo čebelarstvo in čebelje pridelke, jih zakonodajalec doslej ni vključil v pripravo posodobljene veterinarsko-sanitarne zakonodaje. Kljub temu pa je zakonodajalec na naše vztrajanje, izraženo na posvetovanju v Celju, dva »čebelarska« pravilnika popravil, tako da sta nekoliko sprejemljivejša za nadaljnji razvoj te panoge.

Za zdaj še ni pripravljeno gradivo za tiskanje novega priročnika o zdravstvenem varstvu čebel, prav tako pa tudi ne dopolnilno izobraževanje čebelarških preglednikov in tečaj o higienski pridelavi čebelih pridelkov.

Raziskovalna dejavnost

Na raziskovalno delo v čebelarstvu ČZS nima prav velikega vpliva. Naši predstavniki v poslovnem odboru za čebelarstvo lahko predlagajo raziskovalnim organizacijam, s

katerimi pa institucionalno nismo povezani (Kmetijski inštitut Slovenije, Veterinarska in Biotehniška fakulteta), da opravljajo tudi take raziskave, ki jih želijo naši člani. Po podatkih omenjenih institucij potekajo raziskave na področjih selekcije in genetike kranjske čebele. Poleg tega je ČZS pri BTF naročila in delno že plačala raziskavo tipičnih slovenskih medov, ki bo podlaga za razlikovanje naših medov od tujih.

Komisija za tehnologijo je zbrala in ovrednotila inovacije in tehnične izboljšave na področju panjskih sistemov ter orodij in čebelarke opreme ter pripravila predlog za podelitev inovacijskih diplom, ki so jih inovatorji prejeli na celjskem seminarju.

Pospeševanje in gospodarjenje v čebelarstvu

Za pospeševanje čebelarstva v prihodnosti je zelo pomembna strategija razvoja slovenskega čebelarstva, ki jo je pripravila strokovna skupina, sprejel pa upravni odbor ČZS. V njej je opredeljena večina nalog, ki zavezujejo tako Ministrstvo za kmetijstvo, izobraževalne in pospeševalne institucije kot ČZS. Le upamo lahko, da bo Ministrstvo za kmetijstvo dokument »vzelo za svojega« in se po njem ravnalo.

Tudi letos smo si izbojevali regres za nakup sladkorja za zimsko krmljenje čebel. Vlada RS je sprejela sklep o dodelitvi sladkorja iz Ormoža. Po dogovoru je vsaki čebelar junija in julija lahko plačal in prejel največ 12 kg sladkorja na čebeljo družino. Nosilci razdeljevanja sladkorja so bila čebelarska društva, ki so ga kupila 1.437.250 kg. Akcija je potekala brez nepotrebnih zapletov.

Na regresiranje pridobitnih matic letos nismo imeli vpliva, zato so delno vračilo stroškov prejeli le vzrejevalci matic. Komisija za selekcijo je sodelovala pri delu državne komisije za priznavanje vzrejalšč pasemsko čistih in pridobitnih matic.

Na uvožen med je predpisana taksa v višini 48 SIT od uvozne cene medu, izvozniki medu pa lahko uveljavijo 56,80 SIT/kg izvozne spodbude, to pa so tudi vse tržne ugodnosti na področju medu.

Vsako leto več čebelarjev prodaja svoj med v trgovinah na drobno ali na tržnicah. Pri tem jim pomagamo na naslednje načine: čebelarji pri ČZS kupijo približno 300.000 ličnih barvnih nalepk za označevanje kozarcev z medom na leto, brezplačno pa smo razdelili tudi več tisoč zloženkov za propagiranje medu in drugih čebeljih pridelkov ter ekoloških letakov in plakatov za propagiranje kranjske čebele.

Kljub naporom (posvet v Celju, okrogla miza in individualna srečanja) nam zakonodajalca ni uspelo prepričati o nujnosti izenačitve statusa čebelarja s statusom kmeta,

Priznanje za uspešno delo pri izobraževanju čebelarjev je prejel g. Anton Rozman.

zato čebelarji še vedno ne morejo legalno tržiti v svojih čebeljih pridelkih. Inšpekcijske službe premalo preganjajo napačno označene uvožene medove in domače medove, mešane z uvoženimi.

Na Radiu in TV Slovenija so delavci in sodelavci ČZS pripravili nekaj oddaj o medu, čebelah in sožitju čebel z naravo. Opazovalno-napovedovalna služba medenja je na avtomatskem telefonskem odzivniku, teletekstu in po internetu 24 ur na dan informirala čebelarje o medeni beri, kratkoročnih in dolgoročnih prognozah medenja, lokacijah medenja, o pravilnem postavljanju prevoznih čebelnjakov, tehnoloških ukrepih za boljše medene donose, zdravje čebel itd.

Na Uradu za intelektualno lastnino nam je novembra končno uspelo registrirati novo kolektivno blagovno znamko za vrhunski slovenski med. Na BTF je 69 kandidatov uspešno končalo usposabljanje za preglednike medu v sistemu nove kolektivne blagovne znamke, zato smo jim majhno delilico licence pooblaščenih preglednikov medu.

Žal pa nam še vedno ni uspelo doseči, da bi za prevozne čebelnjake veljala registracija po mesecih in da bi jih na tehnični pregled lahko vozili le enkrat na leto (velja za vozila, starejša od 12 let).

Pri Ministrstvu za kmetijstvo nam prav tako še ni uspelo uveljaviti zamisli o uvedbi prispevka države na čebeljo družino namesto različnih regresov, za katere se pogajamo vsako leto znova.

Opazovalno-napovedovalna služba medenja ni financirana iz sredstev ČZS, zato je poročilo o njenem delu posebnost priložila.

Ker nova blagovna znamka še ni zaživela, za ta namen še niso porabljeni sredstva v višini 4.000.000 SIT.

Zemljišče za Janševim čebelnjakom še ni odkupljeno, zato tudi nismo porabili namenskih 1.500.000 SIT.

Pašni kataster

Še vedno ni bil sprejet celosten pristop urejanja pašišč v Sloveniji. Inštitut za gozdarstvo in lesarstvo še ni izdelal kart medovitih gozdnih območij, pa tudi popravljen pravilnik o izrabi čebeljih paš, ki ga je pripravila skupina, ki jo je imenoval minister za kmetijstvo, še ni potrjen oz. objavljen v Uradnem listu, čeprav je že začel veljati novi zakon o kmetijstvu, ki je podlaga za omenjeni pravilnik. Zaradi pravne nedorečenosti nekaterih društev s pašnimi redi ali brez njih omejujejo izrabo izdatnih čebeljih paš, zato se te-

Posebno priznanje je prejela mentorica ga. Marija Mlakar.

žave in nesoglasja med upravljalci in uporabniki pasišč stopnjujejo.

Širjenje medovitih rastlin

Članstvo obveščemo o izbiri oz. ponudbi medovitih rastlin v našem glasilu in v nekaterih sorodnih časopisih ter

na razstavah. Organiziranega nakupa oz. naročila večjih količin sadik medovitih rastlin ni. V okviru komisije za tehno-logijo pa je začela delovati sekcija za medovito rastlinje, ki bo pripomogla k širitvi le-tega med čebelarji.

(Nadaljevanje prihodnjič)

VABILO NA ODPRTJE ČEBELNJAKA

Vabimo vas, da se v **torek, 5. 6. 2001, ob 10. uri**, udeležite slovesnega odprtja šolskega čebelnjaka v **Vrtnarski šoli v Celju**.

Šola je bila ustanovljena leta 1946 kot prva vrtnarska šola v Sloveniji. Od tedaj je navezala številne stike s sorodnimi ustanovami v domovini in tujini. Bogate izkušnje s pridom uporablja tako na mednarodnih razstavah cvetja pri nas kot v zamejstvu.

Ob tej priložnosti bodo podeljena priznanja častnim mentorjem – zaslužnim za oživitve krožka, v drugem delu prireditve pa si boste pod strokovnim vodstvom ogledali Vrtnarsko šolo in vrtnarski center.

Prisrčno vabljeni!

Odgovorna za čebelarski del prireditve: **STANKA RIŽNAR**
GSM: 031 858 687

Za mlade čebelarje

MLADI ČEBELARJI SO V DOŠ PROSENJAKOVCI TEKMOVALI NA DRŽAVNEM TEKMOVANJU

Franc Prezelj

Prvo soboto v maju so se člani čebelarskih krožkov iz vse Slovenije zbrali na 24. državnem tekmovanju iz znanja čebelarstva. Tekmovanje je potekalo v dvojezični osnovni šoli Prosenjakovci. Udeležilo se ga je 105 tekmovalnih ekip. Čeprav so bila tekmovalna vprašanja postavljena precej bolj zapleteno kot lani, so se tekmovalci zelo dobro odrezali. Na več

kot 95 odstotkov vprašanj je pravilno odgovorilo kar 28 ekip in si s tem prislužilo zlato priznanje, 29 ekip je pravilno odgovorilo na več kot 90 odstotkov vprašanj, kar je zadostovalo za srebrno priznanje, 26 ekip pa je z več kot 85 odstotki pravih odgovorov osvojilo bronasto priznanje.

Čeprav je v Dvojezični osnovni šoli Prosenjakovci

Mentor g. Koloman Kozic na razstavi v DOŠ Prosenjakovci.
Foto: F. Marolt

V spomin na srečanje so udeleženci zasadili sadike divjega kostanja.
Foto: F. Marolt

Gosti in organizatorji na tekmovanju.

Še slika za spomin. – Foto: F. Marolt

samo 30 zaposlenih, so poskrbeli, da bo letošnje tekmovanje vsem udeležencem ostalo v najlepšem spominu.

Tekmovanje smo začeli s krajšo slovesnostjo, na kateri so tekmovalce in njihove mentorje pozdravili tako rekoč vsi predstavniki tamkajšnjega političnega življenja s poslanko Marijo Pozzonec na čelu. V imenu organizatorja tekmovanja je navzoče pozdravil predsednik Čebelarke zveze Slovenije g. Lojze Peterle. Med povabljenimi gosti je bil – tako kot vsako leto – tudi g. Aleš Mižigaj, direktor podjetja Medex iz Ljubljane, ki redno poskrbi za najbogatejše nagrade tekmovalcem.

Tekmovalni del je potekal nemoteno po ustaljenem redu, potem pa smo si ogledali znamenitosti slikovite okolice. Po izdatnem kosilu smo si na sklepni prireditvi, ki so jo imenitno izvedli učenci DOS Prosenjakovci pod vodstvom svojih učiteljev, na koncu zaželeli, da se čez eno leto dni znova snidemo. V spomin na nepozabno doživetje smo pred čebelnjakom Vzorčno izobraževalnega centra za čebelarstvo, ki stoji na zelenici ob šoli, s skupnimi močmi posadili drevo divjega kostanja, ki bo mimoidoče še dolgo spominjalo na prijetno druženje mladih čebelarjev in jih vabilo na prihodnje obiske, ter seveda pozirali pred fotografii.

REZULTATI TEKMOVANJA:

ZLATO PRIZNANJE SO PREJELI

OSNOVNA ŠOLA / ČEB. DRUŠTVO	Tekmovalca	Mentor
NIŽJA SKUPINA		
OŠ G. Šiliha, Šentilj	Pika Plaznik - Čanč, Ana Mari - Kolar	Milena Verboten
OŠ D. Flisa, Reka-Pohorje	Tibor Tenko, Nina Matjašič	Ivan Pehant
OŠ A. Ingoliča, Sp. Polskava	Mitja Klančnik, Rene Jug	Norbert Jedlovčnik
OŠ M. Pleteršnika, Pišece	Tanja Cizl, Maja Umek	Martin Dušič
OŠ Koprivnica	Anja Moškon, Tanja Kunej	Mirela Zalokar
OŠ dr. P. Lunačka, Šentrupert	Peter Hrovat, Tjaša Brdar	Jožica Gole
OŠ Krško	Blanka Malus, Barbara Pečnik	Suzana Volčanjšek
OŠ Leskovec	Katarina Račič, Katarina Zalokar	Danica Zalokar
OŠ Ruše	Matic Fridrih, Petra Šmidhofer	Tone Sračnik
OŠ Kobilje	Larisa Horvat, Sarah Gjerek	Stanko Antolin
OŠ Radeče	Klemen Krajnc, Dejan Čeh	Franci Marolt
OŠ Pesnica	Tanja Tašner, Eva Lorenčič	Marija Mlaker
OŠ Selnica ob Dravi	Matic Kupaher, Janez Jurše	Marija Markeš
SREDNJA SKUPINA		
OŠ Sladki Vrh	Mojca Rebernik, Suzana Zelenik	Jože Nekrep
OŠ Kobilje	Jasna Antolin, Jožica Kocet	Stanko Antolin
OŠ J. Padežnika, Maribor	Ervin Turan, Luka Topolovec	Stanka Smojver
OŠ J. Dalmatina, Krško	Mirjam Pleterski, Mateja Planinc	Suzana Volčanjšek
ČD Velka-Sladki Vrh	Nejc Supanič, Sibila Nekrep	Jože Nekrep
OŠ Gorišnica	Drago Golob, Daniela Petek	Zdravko Roškar
OŠ dr. F. Žgeča, Dornava	Teja Šegula, Branka Bratuša	Slavica Golob
ČD Leskovec	Natalija Opravš, Katarina Klemenčič	Danica Zalokar
OŠ M. Nemca, Radeče	Jernej Klanšek, Marko Aupič	Franci Marolt

OŠ/ČD	Tekmovalca	Mentor
OŠ Leskovec OŠ Boštanj	Anže Molan, Helena Kerin Jan Skrinjar, Gregor Gračner	Danica Zalokar Ivan Laura
VIŠJA SKUPINA		
OŠ J. Dalmatina, Krško ČD Velka-Sladki Vrh OŠ dr. P. Lunačka, Šentrupert SKŠ Maribor	Anja Urbanica, David Urbanica Sara Nekrep, Andreja Breg Aleksandra Rataj, Martina Gorenc Mia Muller, Jani Trojner	Suzana Volčanjšek Franc Breg Jožica Gole Andrej Podjavoršek

SREBRNO PRIZNANJE SO PREJELI

OŠ/ČD	Tekmovalca	Mentor
NIŽJA SKUPINA		
OŠ Miklavž na Drav. polju OŠ Metlika OŠ Cirkovce OŠ D. Flisa, Hoče OŠ Fokovci OŠ Velka-Sladki Vrh OŠ J. Padežnika, Maribor ČD P. Močnik, Studenci-Pekre ČD Velka-Sladki Vrh OŠ Spodnja Ščavnica	Jan Kac Stanko Jaklič, Boštjan Malešič Špela Drevenšek, Barbara Munda Tomaž Ferik, Mitja Stipetič Marko Novak, Matej Solar Mateja Kranjc, Sašo Kraut Tadej Gril, Uroš Januš Tina Hribernik, Janja Miljuš Matej Šnajder, Bogomir Dreier Matevž Zih, Matic Matavž	Vinko Šnajder Janez Gačnik Terezija Munda, L. Vogrinc Ivan Pehant Koloman Kozic Jože Nekrep Stanka Smojver Ismet Čenanović Jože Nekrep Slavica Trstenjak
SREDNJA SKUPINA		
OŠ Spodnja Ščavnica OŠ dr. P. Lunačka, Šentrupert OŠ R. Maistra, Šentilj OŠ J. Glazerja, Ruše OŠ Zgornja Velka OŠ M. Pleteršnika, Pišece OŠ Pesnica OŠ Selnica ob Dravi OŠ Miklavž na Dravskem polju OŠ D. Flisa, Hoče OŠ Podzemelj OŠ Fokovci OŠ Malečnik	Marko Kosič, Mihaela Misja Petra Ramovš, Tamara Vavtar Rok Kovač, Tadej Ferik Žiga Šmidhofer, Miha Grizold Primož Zafošnik, Bernarda Pomberg Suzana Černelc, Jožica Zupančič Alen Hausmeister, Tadej Tašner Tomaž Robič, Metod Baloh Aleš Korošec, Matej Novak Andreja Kavaš, Mitja Bauman Jani Malešič, Alen Doltar Patrik Letina, Matej Ferencek Nika Kaloh, Aleš Kurnik	Slavica Trstenjak Jožica Gole Lidija Pfifer Anton Sračnik Jože Nekrep Martin Dušič Marija Mlakec Marija Markeš Vinko Šnajder Ivan Pehant Janez Gačnik Koloman Kozic Janez Zemljč
VIŠJA SKUPINA		
OŠ Podzemelj OŠ R. Maistra, Šentilj OŠ Dornava OŠ Gorišnica OŠ M. Pleteršnika, Pišece OŠ Radeče	Jože Klepec, Matic Dragoš Rebeka Ul, Ana Kiki Jana Kavčič, Minca Šegula Neja Roškar, Alenka Matjašič Davor Zupančič, Alen Černelc Ivo Močnik, Darko Savič	Janez Gačnik Jože Nekrep Slavica Golob Zdravko Roškar Martin Dušič Franci Marolt

BRONASTO PRIZNANJE SO PREJELI

OŠ/ČD	Tekmovalca	Mentor
NIŽJA SKUPINA		
DOŠ Prosenjakovci OŠ Dornava OŠ F. Malgaja, Šentjur OŠ Podzemelj OŠ Gornja Radgona OŠ Malečnik OŠ Vranji Vrh OŠ Komenda-Moste OŠ R. Maistra, Šentilj	Aljoša Koroša, Martina Šebok Toni Pihlar, Jernej Zver Andreja Jernej, Janez Lavrič Gregor Jurejevčič, Damjan Jakofčič Luka Matavž, Bine Šedivy Brigita Berglez, Sabina Pšajd Patrik Dolinšek, Rok Šmigoc Andraž Janežič, Barbara Prezeli Patrik Rošker, Domen Fras	Suzana Kovač Slavica Golob Andrej Jernej Jože Gačnik Jože Matavž Janez Zemljč Jože Nekrep Franc Prezeli Lidija Pfeifer

OŠ/ČD	Tekmovalca	Mentor
SREDNJA SKUPINA OŠ Vranji Vrh ČD P. Močnik, Studenci-Pekre OŠ Komenda-Moste OŠ Metlika DOŠ Dobrovnik OŠ D. Jenka, Cerklje OŠ Cirkovce ČD Slovenska Bistrica OŠ Pohorskega odr., Slov. Bistrica ČD Malečnik DOŠ Prosenjakovci OŠ Gornja Radgona OŠ Koprivnica	Matej Poš, Klavdija Poš Matic Dajnko, Žiga Štajnbaher Nuša Rems, Tjaša Koželj Tadeja Petje, Leon Janjac Ervin Sekereš, Sašo Bedek Urban Kuhar, Martin Klemenc Mateja Dovnik, Nataša Strmšek Domen Topolovec, Suzana Svenšek Maja Jankovič, Nadja Ajd Jernej Vogrinec, Sebastjan Adam Renato Vukan, Tamara Pocak Anja Rakuša, Sabina Zelko Tadej Klaužar, Jožef Moškon	Jože Nekrep Ismet Čenanović Franc Prezelj Janez Gačnik Ernest Toplak Franci Strupi Ludvik Vogrinc Norbert Jedlovčnik M. Ferk, F. Gajšek Janez Zemljic Suzana Kovač Jože Matavž Mirela Zalokar
VIŠJA SKUPINA OŠ Cirkovce ČD Slovenska Bistrica OŠ Velka-Sladki Vrh OŠ Gornja Radgona	Urška Kmetec, Špela Vogrinc David Falež, Sašo Justinek Boštjan Dornier, Maja Majhen Duša Štefanec, Ana Matavž	T. Munda, Vogrinc Norbert Jedlovčnik Jože Nekrep Jože Matavž

ČEBELARSKA ZVEZA DRUŠTEV
MARIBOR
Tyrševa ul. 26
2000 Maribor
Tel / faks: 02/251-62-44

PONUJAMO

- **ČEBELARSKO OPREMO**
- **DROBNI ČEBELARSKI PRIBOR**
- **EMBALAŽA** - kozarci vseh vrst, pokrovčki, stekleničke za propolis vseh vrst
- **SATNICE** za AŽ, za nakladni LR, za mali in veliki KIRAR
- **Prodaja medu vrhunske kakovosti in drugih zakladov iz čebelnjega panja**

ODPRTO:

Sreda: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
Petek: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
Sobota: od 8⁰⁰ do 12⁰⁰

NA GORNJE PROIZVODE LAHKO IMETNIKI ČLANSKIH IZKAZNIC DOBIJO POPUST, IN SICER:

- 5 - odstotni popust, če je vrednost nakupa od 5.000,00 SIT do 10.000,00 SIT
- 10 - odstotni popust, če je vrednost nakupa nad 10.000,00 SIT

Pričakujemo vaše predloge za izboljšanje ponudbe

REGISTRIRANA VZREJALIŠČA ČEBELJIH MATIC V LETU 2001

Komisija za selekcijo kranjske čebele pri ČZS slovenske čebelarje obvešča, da je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 4. maja 2001 izdalo odločbo za vzrejo čebeljih matic v naslednjih vzrejiščih:

Jože Herbjaj, Nedelica 29, 9224 Turnišče,

Danilo Bedek, Moščanci 21, 9202 Puconci,
Ivan Bračko, Rosinova 5, 2000 Maribor,
Avgust Bučar, Bratov Učakar 100, 1000 Ljubljana,

Alojz Bukovšek, Golo Brdo 19, 1215 Medvode,
Marko Debevec, Čuža 3, 1360 Vrhnika,

Ivan Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji,

Janez Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji,

Viktor Gaber, Novačanova 3, 3211 Škofja vas,
Miha Goltnik, Gaberke 112, 3325 Šoštanj,
Drago Goručan, Keršova 12, 3212 Vojnik,
Darko Grm, Hude Ravne 1, 1273 Dole pri Litiji,
Jože Herbaj, Nedelica 29, 9224 Turnišče,
Ivan Hudernik, Staneta Severja 19, 2000 Maribor,
Jožef Jakšič, Kapca 95, 9220 Lendava,
Ciril Jalen, Rodine 18, 4274 Žirovnica,
Stanko Kapun, Mirna 14, 9000 Murska Sobota,
Zoltan Kelemen, Križevci 7, 9206 Križevci v Prekmurju,

Marjan Krepek, Dvorjane 42, 2241 Sp. Duplek,
Bojan Kreus, Lormanje 16, 2230 Lenart,
Janez Kropivšek, Jeronim 32, 3305 Vransko,
Franc Panker, Satahovci 15b, 9000 Murska Sobota,

Rado Pavlovič, Gozd 36a, 1242 Stahovica,
Janko Pislak, Apače 303, 2325 Kidričevo,
Julij Pokorni, Gačnik 3, 2211 Pesnica,
Srednja kmetijska šola Maribor, Vrbanska 30,
2000 Maribor (matice bodo vzrejene v okviru tečaja za nove vzrejevalce matic),

Ladislav Vozelj, Dragovšek 18, 1275 Šmartno pri Litiji,

Henrik Zaletelj, Fužina 59, 1303 Zagradec.

Vsak vzrejevalec mora na spremno nalepko matice dodati številko odločbe MKGP, svoj priimek in napisati številko matice. Vzrejevalci so že prejeli ustrezne žige, s katerimi bodo ožigosali nalepke. Večina se jih je odločila za vzrejo v okviru blagovne

znamke »Authentic Carniolan«, ki je označena s sivimi nalepkami.

Komisija za uvajanje blagovne znamke »Authentic Carniolan« je na svoji seji 7. maja 2000 sklenila, da bo za pomoč pri ugotavljanju nepravilnosti pri vzreji matic prosila tudi čebelarje, uporabnike matic, vzrejenih v okviru blagovne znamke »Authentic Carniolan«. Zato prosimo vse kupce matic, ki so kupili matice s sivimi nalepkami, da na komisijo za uvajanje blagovne znamke, ČZS, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana, pisno sporočijo primere naslednjih nepravilnosti:

- nalepka ni žigosana z žigom vzrejevalca,
- matica zalega čebele z rjavimi ali rumenimi zadkovimi obročki,
- čebelja družina se je mesec dni po dodaji matice začela vesti zelo agresivno,
- matica je slaba, ne zalega ali pa zalega v zelo omejenem obsegu,
- cena matice je bila maja in junija nižja od 1.400 SIT, pozneje pa nižja od 1.200 SIT.

Ob vsaki pisni pritožbi napišite še številko spremne nalepke. Komisija bo vse pritožbe skrbno preučila, po potrebi preverila stanje na terenu in prihodnje leto ustrezno ukrepala.

V skladu s pravili bodo tako lahko vzrejevalci, katerih matice ne bodo dosegle zahtevane kakovosti, prihodnje leto izločeni iz sistema blagovne znamke in bodo prisiljeni uporabljati stari način označevanja matic s klasičnimi nalepkami. V blagovni znamki želimo namreč tržiti le zelo dobre matice in sproti odstranjevati vse nepravilnosti

*Predsednik komisije za selekcijo kranjske čebele,
mag. Franc Javornik*

Dejavnost strokovnih komisij Zveze

EVROPSKE STANDARDNE MERE LR NAKLAD

Anton Rozman – predsednik sekcije za LR panj

V okviru sekcije za nakladno čebelarjenje pri komisiji za tehnologijo pri ČZS smo razpravljali o standardnih merah Langstrothovega panja v Evropi in v Sloveniji.

V zadnjem času pri nas opažamo različne oblike in mere nakladnih panjev, zato smo se odločili za enotne, evropske standardne mere LR nakladnega panja. Tako so bile sprejete mere, ki jih uporabljajo tudi v državah članicah Evropske unije.

NAKLADE

- a) Normalna LR naklada: višina 241 mm in višina satnika 232 mm.
- b) Nižja LR naklada: višina 194 mm in višina satnika 185 mm.
- c) Nižja LR naklada: višina 168 mm in višina satnika 159 mm.
- č) Polovična LR naklada: višina 146 mm in višina satnika 137 mm.

d) Nizka LR naklada: višina 184 mm in višina satnika 174 mm; izdelujejo ga samo v Sloveniji, zato preedlagamo, da bi jo imenovali slovenska mera.

Standardne evropske mere za dolžino in širino naklade:

debelina stene deske 25 mm,

notranja dolžina naklade 465 mm in širina 375 mm, zunanja dolžina naklade 515 mm in širina 425 mm,

debelina stene deske 20 mm

notranja mera naklade 465 mm in širina 375 mm, zunanja mera naklade 505 mm in širina 415 mm.

Te mere naklade veljajo za vse LR naklade: za normalne, nižje in polovične naklade.

SATNIKI

Standardna mera satnika za LR panj v Evropi: dolžina vrhnje letvice z ušesci 482 mm, dolžina spodnje letvice 448 mm, dolžina bočne letvice za normalno naklado 232 mm, dolžina bočne letvice za nižjo naklado 185 mm, dolžina bočne letvice za nižjo naklado 159 mm, dolžina bočne letvice za polovično naklado 137 mm, dolžina bočne letvice za nižjo naklado 174 mm, samo v Sloveniji.

Vse bočne letvice imajo Hoffmanovo razstojšče 35 mm zgoraj, spodnja širina pa je 27 mm.

Sekcija za nakladno čebelarjenje predlaga, da bi spodnjo letvico satnika prilagodili plastičnemu satniku in satnici, torej na dolžino 450 mm, ki se sicer že pojavlja med slovenskimi čebelarji. Da se lesene in plastične spodnje letvice ne bi razlikovale, predlagamo podaljšanje spodnje lesene letvice na 450 mm in ne na 448 mm. Ta sprememba velja samo za nižjo in polovično naklado. Pri normalni nakladi ostaja evropska mera satnika nespremenjena.

Širina vrhnje letvice – 25 mm, širina spodnje letvice – 25 mm, debelina vrhnje letvice za normalno LR naklado – 19 mm, za preostale letvice – 10 mm, debelina vseh letvic za nižje naklade in za polovično je enotna – 10 mm, izrez za utor satnika na bočni letvici zgoraj – 22 mm, spodaj na letvici – 14 mm.

Zgornja letvica je pri izrezu za oba utora, širina letvice – 22 mm, na spodnji letvici – 14 mm, globina utora na bočni letvici – 10 mm, dolžina ušesca za normalno velikost satnika za LR panj – 27 mm, za preostale – 16 mm, zarez utora na zgornji letvici za vstavitve bočne letvice: širina – 10 mm, globina – 1,5 mm.

Utor za nosilce (ušesca) satnikov: širina – 10 mm, globina – 17 mm, brez namestitve ter pritrditve tanke pločevine ob utoru prek sprednje in zadnje stene (deske) nižje naklade. V normalni LR nakladi ostaja utor enak, z namestitvijo in pritrditvijo tanke pločevine ob robu utora prek sprednje in zadnje stene (deske) naklade.

PODKNICA

Člani sekcije so se odločili sprejeti tudi za čebelarke razmere visoko podnico 100 mm s sredinsko žičnato mrežo v velikosti 200 x 200 mm za letno in zimsko zračenje panja z gibljivim žrelom za prehod čebel. Tako bo poleti žrelo odprto prek cele podnice, pozimi pa bo to žrelo zoženo. V podnico je vgrajen premičen žični okvir, v katerega je mogoče na dnu podnice vstaviti lepenko ali folijo za lovljenje varoj.

Za visoko podnico smo se odločili zaradi pravilne oblike zimske gručice čebel pod satniki. Sestavljajo jo samo najstarejše čebele, ki pozimi oddajajo svojo toploto celotnemu gnezdu čebelje družine. Sredino gnezda sestavljajo mlajše, vrhno plast pa najmlajše čebele. Z nizko podnico je naši kranjci onemogočena takšna oblika gnezda, čebelji družini pa preprečuje tudi pravilen zgoden spomladanski razvoj, ki se precej razlikuje od italijanske pasme čebel.

PITALNIKI

Pitalniki, ki jih dandanes uporabljamo v nakladnem čebelarstvu, so prav tako različni. Večina je namenjena za majhne količine sladkorne raztopine, ki zadostujejo le za dražilno krmljenje, ne pa tudi za dokrmiljenje zaloge zimske hrane. Po zadnjem točnjenu in z ureditvijo čebelje družine za prezimovanje moramo imeti večji pitalnik v velikosti naklade, visok 80 mm, ki ga vstavimo nad vrhno naklado, tako da ima v sredini 10 mm veliko odprtino v podnici, ob kateri sta dve leseni letvici, visoki 70 mm. Prek teh je v širini celotnega pitalnika mrežasto korito za pristop čebel do hrane. Vanj lahko nalijemo tudi 5 l sladkorne raztopine in več, da čebelja družina takoj izoblikuje obseg zimskega gnezda glede na zalogo hrane. Manjše količine delujejo bolj kot dražilno krmljenje in ne vplivajo veliko na zalogo hrane ki jo čebele znosijo v zimsko gnezdo. Pitalnik imenujemo Bordmanov pitalnik, ima pa še to dobro lastnost, da v vrhnji nakladi v hladnih jesenskih in zimskih dneh ohrani toploto. Če pazimo pri nalivanju sladkorne raztopine v pitalnik, lahko vanj nalijemo sladkorno raztopino tudi čez dan, kljub temu pa s tem ne bomo povzročili ropanja čebel.

Člani sekcije smo razpravljali tudi o Dadant-Blatovem panju. Soglašali smo, da ta panj za skromne slovenske pašne razmere ni primeren, tako kot je za tropске in subtropske razmere in za italijansko pasmo čebel. Na to me je pred 20 leti opozoril pokojni univ. prof. Townsend iz Toronta v Kanadi. Priporočil mi je, da naj s kranjico čebelarimo v nižji nakladi in z njej prilagojeno tehnologijo, ne pa, da posnemamo tujo tehnologijo, ki je prilagojena italijanski pasmi čebel. Nižja naklada čebelarje ob obilnem pridelku varuje pred srčnimi infarkti ter poškodbami hrbtnice pri vzdigovanju težkih polnih naklad. Prav v tem je vzrok, zakaj sekcija za nakladni panj ne priporoča uporabe dveh različnih višin naklad za naše

pašne razmere. Kljub temu da imata manjše število satnikov, sta iz tehnološkega vidika razvoja čebelarje družine bolj priporočljivi nižji višini naklade 194 mm ali 183 mm.

Slovenske pašne razmere kranjci omogočajo, da precej hitreje kot normalno naklado napolni s sortnim medom nižjo naklado, celo dva do trikrat hitreje, s tem pa je večji tudi celoten donos medu na čebeljo družino. To dosežemo s pravočasno tehnološko menjavo naklad; na ta način pospešimo raz-

voj čebelje družine ob morebitnem slabem vremenu zgodaj spomladi, ko cvetijo iva, češnja in sadno drevje, ker je v nižji nakladi razmik med obema deloma čebeljega gnezda kolikor mogoče majhen. Pravočasno razvite čebelje družine so sposobne izrabiti zgodnje spomladanske paše. V neupoštevanju teh dejstev se skriva tudi razlog, zakaj se ni pred štiri-desetimi leti v Sloveniji uveljavila normalna LR naklada – ta namreč ne odgovarja slovenskim pašnim razmeram in varčni kranjski čebeli.

Popravek

V letošnjem Čebelarju številka štiri je v članku z naslovom »Tudi čebele lahko pomagajo meriti onesnaženost okolja«, v drugi vrstici na strani 125, v desnem stolpcu, napaka. Pravilno bi se stavek moral glasiti »da število čebel na hektar – gostota, do razdalje 300 m od čebeljnaka **narašča**, da je nato do razdalje 1800 m praktično nespremenjena, nato pa pada, tako da na razdalji 6500 m od čebeljnaka pade na zanemarljivo vrednost«.

V tretji vrstici predzadnjega odstavka v istem stolpcu pa je pravilno »kot **končno obliko** monitoringa s čebelami na **vplivnem** območju Termoelektrarne Šoštanj«.

SKLEPI

tretje seje Komisije za tehnologijo ČEBELARJENJA – 6. 3. 2001

NAVZOČI: g. Rozman, g. Babnik, g. Zidarič, g. Zdešar, g. Kozinc in g. Debelak.

DNEVNI RED:

1. Overovitev zapisnika druge seje, ki je bila 8. 11. 2000, in pregled sklepov.

2. Poročilo in razprava o delu sekcije za nakladni panski sistem.

3. Poročilo in razprava o delu sekcije za modificirane AŽ panje.

4. Predlogi Komisije za podelitev priznanj in nagrade Antona Žnideršiča za inovacije.

5. Informacija o poteku priprav za APIMONDIO 2003 in graditvi čebelarskega centra ČZS v Lukovici.

6. Razno.

Ad 1. Zapisnik je overovljen. Sklepi so bili izvršeni. Komisija ni bila obveščena o tem, ali so bili njene pobude in predlogi v končnem predlogu STRATEGIJE ČEBELARSTVA v resnici upoštevani.

Ad 2. G. Rozman je poročal o delu »svoje« sekcije. Komisija se strinja s standardizacijo osnovnih elementov za izdelavo nakladnih panjev v Sloveniji. Predlaga, naj sekcija preuči, pripravi in objavi predloge za standardizirane načrte izdelave nakladnih panjev.

Pripravi naj obvestilo, da v svetu obstaja veliko različnih izvedb nakladnih panjev in različnih mer satnikov za te panje, za katere kupci občasno iščejo čebelje družine. Naši čebelarji, prodajalci čebeljih družin na satju, se morajo individualno prilagoditi tem zahtevam, če se njihovo satje razlikuje od izbora, ki ga za naše razmere argumentirano priporoča Komisija za tehnologijo.

Ad 3. G. Kozinc je poročal o delovnem obisku pri čebelarju V. Šušteršiču v Medvodah. Udeležila sta se ga tudi člana komisije g. Mihelič in g. Zdešar.

Komisija je sprejela sklep, naj tisti člani, ki so se udeležili komisijskega ogleda, na podlagi izčrpane seznanitve s konstrukcijo »regalnega« panja »ŠUČEB«, ki ga že vrsto let razvija in izpopolnjuje g. Šušteršič, sestavijo pisno poročilo in ga pošljejo inovativnemu čebelarju g. Šušteršiču.

Komisija je enotnega mnenja, da je treba g. Šušteršiču izraziti vse priznanje za delo na tem posebnem področju (»regalnega«) pankskega sistema. Komisija ugotavlja, da je bilo njegovo delo že večkrat predstavljeno in tudi nagrajeno s podelitvijo diplome Antona Žnideršiča za inovacije. Zato predlaga nadaljnje spremljanje izpopolnitev, delovanja in gospodarnosti čebelarjenja v tej obliki.

Ad 4. Komisija predlaga, da na podlagi znanih prispevkov k slovenski čebelarski inovacijski dejavnosti in uvažanja novitet na naš trg čebelarske opreme ČZS podeli častne diplome Antona Žnideršiča naslednjim zaslužnim posameznikom ali podjetjem:

g. Jurkoviču, g. Peterki, g. Gorniku (»LUGO«), g. Pušniku (»VEMO«) in še nekaterim čebelarjem, ki so že predstavili svoje inovacije, diplome pa še niso prejeli.

Komisija predlaga, naj ČZS v prihodnje podeljuje ta priznanja tako slovesno kot preostala najvišja čebelarska odličja, nikakor pa ne tako, kot je bilo to ob prvi, celo najbolj množični podelitvi nagrad!

Komisija je sprejela predlog svojega člana g. Kozinca, naj bi po določenem času ugotovili, kako čebelarji uporabljajo posamezne inovacije, ki so dobile priznanja.

Ad 5. Predsednik Komisije je poročal o prispevkih, ki jih je v imenu tega organa posredoval odboru za pripravo APIMONDIE 2003 in gradbenemu odboru Čebelarskega centra ČZS v Lukovici.

Za Apimondio je g. Debelak izdelal natančen osnutek programa osrednje razstave čebelarstva v Sloveniji, za Čebelarski center v Lukovici pa idejne načrte za »zdravilne« ali »apiterapevtske« čebeljnake v okviru predvidene turistične ponudbe.

Komisija podpira predlog g. Kozinca, naj pristojni v odboru za Apimondio 2003 takoj poskrbijo za ustrežnejše predstavitev na spletnih straneh. Tudi med Apimondio 2003 bi morali največji poudarek dati sodobnim predstavam, kakršne ponuja računalnik!

V Ljubljani, 8. 3. 2001

Zapisal: **Marjan Debelak**

DELO IN NALOGE SEKCIJE LJUBITELJEV IN REJCEV ČMRLJEV TER PROBLEMI GOJENJA ČMRLJEV – TEHNOLOGIJA PANJEV

dr. Janez Grad

V okviru sekcije ljubiteljev in rejcev čmrljev pri ČZS smo se leta 2000 srečali dvakrat: najprej 7. julija na mojem domu v Petelinjah, kjer smo si ogledali čmrljak in nekaj uspešnih družin čmrljev v njem (*B. humilis*, *B. pascuorum*, *B. sylvorum* in *B. lapidarius*) – dve družini čmrljev *B. hortorum* sta tedaj že odmrli – ter drugič 14. decembra v prostorih ČZS v Ljubljani. Govorili smo o doživljajih in dogajanju med letom ter o zamislih za delo v letu 2001. Od 26 evidentiranih članov se nas je prvič zbralo 8, drugič pa 14. Seveda pa smo se obiskovali tudi posamič.

Na srečanju v Ljubljani so najbolj pritegnile pozornost naslednje teme:

1. Gojenje čmrljev in problematika uvoza čmrljev za potrebe gospodarstva. O problemih in nevarnostih uvoza sta nekaj zanimivosti povedala dr. A. Gogala in dr. I. Kos. Ga. M. Repe nam je pokazala panjček, v katerem se je spomladi na njenem vrtu našela matica vrtin čmrljev (*B. hortorum*) in razvila družino, ki je junija že prešla vse razvojne faze in odmrli. Tudi drugi navzoči smo povedali zanimivosti iz svojih opazovanj dogajanja v svetu čmrljev (B. in M. Roblek, J. Pavlič, M. Debelak, A. Strmole, A. Indihar, J. Grad, V. Rozman in J. Tršar).

2. Vsebina predloga dokumenta »Strategija razvoja čebelarstva«, ki ga je pripravila strokovna skupina devetih avtorjev in ga po javni razpravi v okviru ČZS dopolnila oktobra 2000. Na predlog komisije za tehnologijo pri ČZS, sprejetem na njeni seji 6. julija 2000, da je treba v dokument dodati tudi problematiko čmrljev, je bila v »Razvojni projekt št. 5: Varstvo kranjske čebele in ohranitev kulturne dediščine« dodana alineja »spodbuditi preučevanje in varstvo drugih oprasevalcev, predvsem čmrljev«, za naloge, ki jih izvajajo od leta 2000 naprej, pa sta odgovorni ČZS in BF. Sprejeli smo naloge, da bomo nekaj prihodnjih poletij ugotavljali navzočnost in ogroženost čmrljev v Sloveniji.

3. Ob graditvi Čebelarkega centra Slovenije v Lukovici se mora naša sekcija povezati s predsednikom gradbenega odbora g. Vladom Pušnikom, da bi si zagotovila nekaj prostora tudi za potrebe čmrljarjev. G. Pušnik je že izrazil naklonjenost naši pobudi.

4. Mednarodni kongres Apimondia 2003 v Sloveniji, spletna stran <http://www.apimondia2003.com> in naloge naše sekcije v okviru priprav na ta dogodek (izdaja poštini znamk, izdelava filma in pobuda strokovnjakov, naj predavajo tudi o čmrljih). G. L. Struna je obljubil, da je pripravljen sodelovati pri prvih dveh nalogah. Glavni in odgovorni urednik Slovenskega čebelarja g. J. Mihelič nas je opozoril tudi na možnost udeležbe na kongresu Apimondia 2001 v Južni Afriki.

Po »uradnem« delu srečanja je sledil sproščen sklenjeni del, ki ga je s citiranjem svojih pesmi vodil g. J. Pavlič iz Ljubnega na Gorenjskem. Bilo je zanimivo in prijetno.

* * *

Ljubitelje in rejce čmrljev ves čas našega druženja spremlja žgoč problem tehnologije panjev za gojenje

čmrljev. Številna razočaranja ob privabljanju matic, da bi se spomladi naselile v pripravljenih panjih, ter razočaranja zaradi slabega razvoja družin poleti, dajo misliti, da vendarle ni vseeno, kakšno »posodo« pripravimo za ta namen. Če pomislimo, da živi pri nas več kot 20 vrst čmrljev, ki se med seboj zelo razlikujejo, tako po telesni velikosti, številčnosti delavk v družini, okoliščini, v katerem si v naravi iščejo in gradijo gnezda (na primer nekateri v opuščeni gnezdi malih glodalcev pod zemljo, drugi na površju na travnikih, v gozdovih, gospodarskih poslopih in podobno; nekateri v planinskih in drugi v nižinskih, toplejših delih; nekateri začnejo iskati gnezda zgodaj spomladi, že marca ali v začetku aprila, drugi pa šele v drugi polovici aprila in prvi polovici maja), kot v drugih pomembnih značilnostih, potem vidimo, da problema ni mogoče rešiti enotno. Sprjazniti se bomo morali s tem, da bomo za določeno vrsto čmrljev, katere družine bomo gojili, pripravili njej ustrezno domovanje. Sem sodijo tako struktura in velikost panja kot tudi kraj, na katerega postavimo panj – sončen in suh ali senčen in vlažen kraj. Seveda že sama struktura in velikost panja ter material, iz katerega je ta narejen, občutno vplivajo na počutje čmrljev v njem. Pri tem sta pomembni tudi temperatura in vlaga v panju. Zaradi nevarnosti podhladitve družine, predvsem spomladi, ko pri nas zunanje temperature lahko zelo nihajo in se lahko pojavi celo zmrzal, bomo nemalokrat prisiljeni že naseljeno matico, še samo ali že z nekaj delavkami, ponoči s panjem vred prenašati v ogrevan prostor ali pa bo matica zaradi mraza prisiljena zapustiti gnezdo.

Spomladanski mrz in sneg lahko prekineta razvoj družine v panju. Od junija naprej pa se pojavi problem pregrevanja in pomanjkanja vlage v panju. Temperatura v panju ne sme biti višja od 25 do 35 °C, zato panj ne sme biti izpostavljen neposrednemu obsevanju sonca, z izjemo jutranjih in večernih ur. Pri gojenju čmrljev je zelo velik problem vlaga. Spomladi, ko je še mrz in ko je v družini matica samo z nekaj delavkami, tako rekoč ni problema zračenja notranjosti panja. Tedaj naj bo panj čim bolj zaprt, da mrz (predvsem med še vedno dolgimi nočmi) ne omrtni čmrljev. Če se to zgodi, razvoj ni možen. Kraj, na katerem postavimo panj, mora zagotavljati primerno toplo okolje, da se notranjost panja čez dan segreje vsaj na 20 do 30 °C. Ko pa se v družini zelo poveča število delavk (junij, julij), je treba povečati zračenje notranjosti panja, sicer se bo v njem začela razraščati plesen. Zdaj se pojavi problem presuhe in pretople notranjosti panjev za čmrlje, ki živijo pod zemljo (tuji prodajalci panjev s čmrlji *B. terrestris* zahtevajo, da v rastlinjaku, v katerem naj bi panj stal, temperatura zraka nikoli ni višja od 25 °C!). Ker so junijske in julijske temperature zraka pri nas lahko tudi do 35 °C, bomo čmrlje te vrste težko uspešno gojili v panjih, ki so postavljeni na prostem in niso na senčnem kraju zakopani v zemljo.

Po vsem povedanem je v naših podnebnih razmerah veliko lažje, preprosteje in ceneje gojiti površinske čmr-

lje in čmrlje, ki si gradijo gnezda včasih na površju in včasih v zemlji, kot pa zemeljske vrste čmrljev. Predvsem pa moramo pri gojenju ločiti dva zelo različna načina pridobivanja družin:

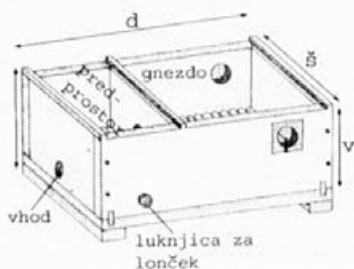
I. spomladansko naselitev matice, ki poskrbi za nadaljnji razvoj družine, ali

II. ogrebanje že razvite družine pozno spomladi ali poleti.

V drugem primeru odpadejo vse težave, povezane z ogrevanjem gnezda, saj so zunanje temperature tedaj dovolj visoke, da čmrljev v kakršnem koli panju ali kartonski škatli ne zebe. Če so to površinski čmrlji, bodo brez težav preživeli vsa razvojna obdobja svojega življenja; pri tem je treba paziti le na večje in mravlje. Pri zemeljskih čmrljih pa uspeh ne bo zanesljiv, če jim ne bomo zagotovili hladnega in dovolj vlažnega, kljub temu pa zračnega prostora.

Oglejmo si zdaj, kakšne panje nam priporočajo strokovnjaki iz Velike Britanije in Nemčije. O čeških izkušnjah in mojih ugotovitvah ter večletnih spoznanjih o tej problematiki pa bo bralec našel podatke v prevodu članka češkega raziskovalca V. Ptačka v Slovenskem čebelarju (Ptaček, 2000), da se ne ponavljamo. Naj poudarim še, da imajo vse tri omenjene države hladnejše in bolj vlažno poletje, kot je naše, zato je problem gojenja zemeljskih čmrljev tam manjši, hkrati pa so nekatere vrste površinskih čmrljev tam že zelo redke ali so skoraj na robu izumrtja, na primer *B. humilis* (sivčki in črnčki), pri nas pa so na srečo še dovolj pogoste, da jih še lahko gojimo, tako zaradi lastnega zadovoljstva ob opazovanju kot tudi zato, da preprečimo njihovo nadaljnje izumiranje.

ANGLEŠKI PANJ (Prys-Jones & Corbet, 1987) prikazuje slika 1.

Slika 1: Dvoprekatni angleški panj

Panj naj bo izdelan iz približno 1,5–2 cm debelega presušenega lesa brez zaščitnega premaza. Luknjici (odprtini) za zračenje morata biti zavarovani z mrežico proti večščam, po potrebi (spomladi), če so temperature prenizke, ju delno zapremo. Zaradi lažjega čiščenja priporočajo možnost odstranitve dna panja. Podobno velja tudi za pokrov, bodisi steklen ali lesen. Avtorji predlagajo dve velikosti panja:

I. manjši panj, za začetek za majhne družine, velikosti 20 x 10 x 5 cm, in

II. večji panj, za večje (številčnejše) družine, velikosti 30 x 20 x 12 cm. Pri tem je za manjši panj dolžina 8 (predprostor) + 12 (gnezdo) cm, za večji panj pa 8 (predprostor) + 22 (gnezdo) cm. Premer luknjic vhoda

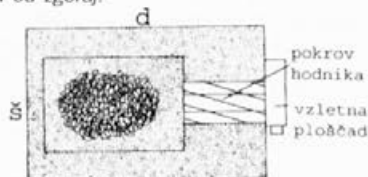
in notranjega prehoda naj bo 2,5 cm, stranskih luknjic za zračenje pa pri manjšem panju 2,5 cm in pri večjem 5 cm. Po želji ima panj lahko še stransko luknjico v predprostor za namestitev lončka s sladkorno raztopino. Seveda ima panj tudi pokrov. Stoji naj na kraju, ki je zavarovan pred dežjem, ali pa naj ima še dodaten za vodo neprepusten pokrov oziroma streho in naj bo dvignjen od tal, da vlaga ne vdira v panj skozi dno.

Prostor za gnezdo zapolnimo do približno polovice njegove prostornine z gradivom za gnezdo, ki je poleg posušenega mahu in travnatih bilk lahko tudi tapetirni bombaž, ne sme pa biti vata ali ovčja volna. Na dno predprostora nasujemo tanko plast nastila za male živali. Poleg tega je notranje stene panja priporočljivo obložiti s tanjšo lepenko, ki vpija vlago in varuje gnezdo pred mrazom, ko družina odmre, pa z odstranitvijo le-te hitreje in lažje očistimo panj.

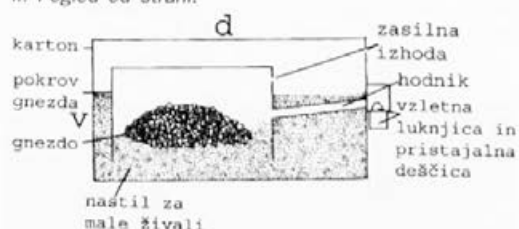
NEMŠKA PANJA (von Hagen, 1994) kažeta sliki 2 in 3. E. von Hagen in drugi Nemci so veliko pozornost namenili panjem. V nadaljevanju prispevka bom na kratko opisal dva modela in še von Hagnovo različico (von Hagen, 1994).

1. PANJ IZ LEPENKE, slika 2, naredimo iz dovolj trde lepenke. Sestavljata ga zunanje ohišje, velikosti približno 45 x 40 x 35 cm, ter notranje ohišje (pokrov gnezda), velikosti približno 23 x 23 x 23 cm, ki ima lahko tudi obliko valja (cilindra) s premerom dna 25 cm in višino 20 cm.

I. Pogled od zgoraj:

II. Pogled od strani:

Slika 2: Nemški panj iz lepenke

Vsako od obeh ohišij ima na sprednji strani luknjico za vhod/izhod čmrljev premera 1 cm (zunanje ohišje) oziroma 2 cm (notranje ohišje) ter luknjico premera 1 cm za zasilni izhod, na vsaki stranski steni pa še luknjico oz. odprtino premera 3–5 cm za zračenje; le-ta mora biti z mrežico zavarovana proti večščam. Zasilni izhod zapremo 7–10 dni po vselitvi matice, da preprečimo vstop mrčesu.

Notranjost panja do približno polovice napolnimo z izolacijskim drobirjem, ki je lahko nastil za male živali,

ne sme pa biti prst, pesek ali glina. V nastil s pritiskom roke vtisnemo 4–7 cm globoko vdrtino za gnezdo s premerom 20–30 cm. Vanjo položimo na drobno zdrobljen tapetirni bombaž oz. tapetirno volno, ki ga večše ne marajo. Vata ali ovčja volna za ta namen ne prideta v poštev. Ko položimo tri plasti bombaža, naredimo na sredini gnezda s prstom vdrtino, nanjo pa položimo še tri plasti zdrobljenega bombaža s približnim premerom 15–20 cm, višino 10–12 cm in težo 20–30 gramov. Skozenj naredimo luknjico s premerom 1 cm, ki vodi proti izhodu iz panja. Pri površinskih čmrlih je zaželeno na sredino gnezda vstaviti prgišče opranega, posušenega, čistega ter na drobno zdrobljenega zelenega maha, ki ga prekrijemo z bombažem. V mah vtremo luknjico s premerom 1–3 cm, ki vodi proti izhodni luknjici. Nad gnezdo zdaj povežemo pokrov – notranje ohišje in ga s potrebnim pritiskom potisnemo v izolacijski drobir, kot je vidno na sliki 2b. Vhodno/izhodni luknjici notranjega in zunanjega ohišja povežemo z 2–3 cm širokim hodnikom. Hodnik nastane s pritiskom na izolacijski drobir, ki se tako zniža. Tako nastali utor hodnika prekrijemo s približno 6 cm širokim pokrovom iz lepenke.

Vzletno-pristajalna ploščad je manjši predprostor iz lesa ali lepenke s stransko luknjico premera 1 cm za izletavanje in vletavanje čmrlev in pristajalno deščico. V ta predprostor v obdobju povečane nevarnosti vdora večš, os in čmrlev kukavic lahko damo nekaj zelene mahu, ki napadalce ovira pri vdoru v notranjost panja. Mah dodamo ponoči, da si čmrliji zjutraj laže zapomnijo spremenjeno okolje.

2. **LESENI PANJ**, model »Muenden« (von Hagen, 1994), prikazuje slika 3. Panj sestavljajo tri ohišja: leseno zunanje zaščitno ohišje, velikosti približno 40 x 40 x (40, 42,5) cm, notranje ohišje gnezda iz lepenke, velikosti

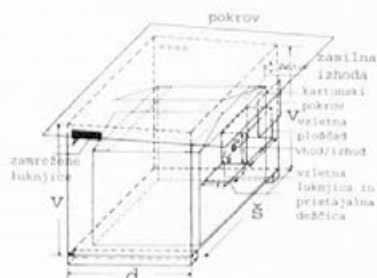
približno 38 x 38 x 38 cm, in pokrov gnezda iz lepenke, velikosti približno 23 x 23 x 23 cm.

Leseno zunanje ohišje je debelo 1–2 cm. Za to so najprimernejši smrekovi, macesnovi in borovi lesi, iverke pa za ta namen niso primerne. Notranje ohišje stoji kar na spodnji plošči zunanjega ohišja, njegova sprednja plošča pa je pomaknjena k notranji strani sprednje plošče zunanjega lesenega ohišja, tako da se vhodno/izhodni luknjici obeh ohišij združita v eno. Med preostalimi tremi ploščami notranjega in zunanjega ohišja je prazen prostor, ki zagotavlja potrebno zračenje notranjosti panja. Na vsaki stranski plošči obeh ohišij, razen na sprednji, je po 30–50 luknjic s premerom 2 mm za zračenje. Luknjice naj bodo zavarovane z mrežico proti mrčesu. Velikosti drugih luknjic so približno enake kot pri panju iz lepenke in tudi gnezdo je urejeno na podoben način. Pokrov panja naj bo bele barve, da odbija sončne žarke, premaz pa naj bo iz materiala, prijaznega do narave (akrilni lak). Zunanost zunanjega ohišja naj bo obarvana zeleno.

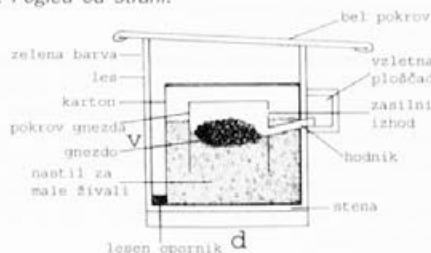
E. von Hagen je razvil tudi nekoliko spremenjen panj, izdelan samo iz smrekovega lesa. Njegova velikost je zdaj 45 x 40 x 35 cm za številčno močne družine in 35 x 30 x 25 cm za številčno majhne družine. Možna je tudi odstranitev pokrova gnezda iz lepenke in postavitev predelne stene v oddaljenosti 15 cm od sprednje plošče panja oziroma vhodno/izhodne luknjice; za to steno ogradimo prostor za gnezdo z lepenko, velikosti 15 x 15 x 17 cm. To ustreza zlasti površinskim vrstam čmrlev, ki v nasprotju z zemeljskimi vrstami neradi uporabljajo daljši hodnik.

Če boste prebrali še prevod članka, objavljenega lani v Slovenskem čebelarju (Ptaček, 2000), boste spoznali, da so pristopi precej podobni, razlikujejo pa se v detajlih. To pomeni, da lahko s pridom uporabite tudi svojo lastno kreativnost, kar bo še povečalo vaše zadovoljstvo pri tem opravilu. Pri tem ne pozabimo, da je naš namen predvsem pomagati čmrļem v njihovem boju za obstanek, zato naj bo ves naš trud pri gojenju čmrļev podvržen temu cilju. Čmrļev načelno ne ogrebamo, če niso ogroženi. Najlepše jih je opazovati v njihovem naravnem okolju. Če pa bomo na pokošnem travniku ali drugod našli razgrnjeno gnezdo, ga dajmo v panj (lahko v škatlo za čevlje) in ponoči prenesimo na primeren kraj, na katerem bodo čmrļi lahko v miru preživeli preostanek poletja. Če tega ne bomo storili, bomo po enem tednu našli na travniku le še razbrskane ostanke gnezda, saj bodo sovražniki čmrļev medtem opravili svoje.

I. Pogled poševno od zgoraj:

II. Pogled od strani:

Slika 3: Leseni panj, model »Muenden«

VIRI

1. Eberhard von HAGEN, Hummel: bestimmen, ansiedeln, vermehren, schuetzen. Naturbuch Verlag, Augsburg, 1994. ISBN 3-89440-041-2.
2. Oliver E. PRYS-JONES & Sarah A. CORBET, Bumblebees. Naturalists' Handbooks 6. Cambridge University Press, Cambridge, New York, Sydney, 1987. ISBN 0 521 27781 7 ali ISBN 0 521 25975 4 (trde platnice).
3. Vladimir PTAČEK (prevod Janez GRAD), Osnove vzreje čmrļev. Slovenski čebelar, I. CII – leto 2000, št. 6, str. 186–190.

OBISKAL NAS JE DR. JOŽE STARC

Stane Plut

Z večino svojih dejavnosti človek uničuje naravno okolje in ogroža obstoj številnih rastlinskih in živalskih vrst. Svetla izjema med dejavnostmi je čebelarstvo, saj ta dejavnost ne uničuje, ampak vzdržuje biološko raznolikost v našem že precej osiromašenem okolju. Poleg čebelarjenja je takšna dejavnost tudi vzreja čmrcljev. O obojem je 9. aprila na turistični kmetiji Cerjanec na Krupi pri Semiču predaval dr. Jože Starc, ki se je nedavno vrnil s poti po Peruju. To srečanje in predavanje dr. Jožeta Starca sta organizirala in omogočila Sekcija ljubiteljev in rejcev čmrcljev pri Čebelarški zvezi Slovenije in Akademsko čebelarско društvo, pri organizaciji pa je pomagalo ČD Semič. Drugo predavanje dr. Starca, ki je bilo v sredo, 11. aprila letos, pa je organiziralo Čebelarско društvo Semič.

Kar lepo število zaljublencev v naravo, čebele in čmrclje iz vse države je kar nekaj ur z zanimanjem spremljalo izkušnje in napotke za vzrejo čmrcljev, bodisi povsem ljubiteljsko ali pa tudi za komercialne namene, kot je npr. opraševanje v rastlinjakih.

Na začetku srečanja je, na pobudo dr. Janeza Poklukarja, dr. Janez Grad predstavil namen in dela Sekcije ljubiteljev in rejcev čmrcljev, ki že tretje leto deluje v okviru komisije za tehnologijo pri ČZS.

Dobili smo povsem praktične in preproste napotke o tem, kako sploh začeti in oblikovati družino čmrcljev. Predavanje je bilo zelo zanimivo tudi za tiste, ki smo prvič spoznali to temo, in po mojem prepričanju nas je bilo po predavanju kar nekaj odločenih, da se preizkusimo tudi v reji čmrcljev. Morda bi bilo dobro, če bi po strokovni plati o tej temi kaj napisal tudi dr. J. Grad, ki reje čmrcljev prav dobro obvlada in ki se je tudi udeležil predavanja, ali pa morda dr. J. Poklukar, ki je bil prav tako tam. Predavanja se je udeležila tudi dokaj številna skupina študentov, ki jim pot v Semiču za tovrstno nabiranje znanja ni bila odveč. Seveda je beseda tudi na tem predavanju in dva dni pozneje na predavanju semiškim čebelarjem nanese la na čebele, tako na tiste z želi kot na tiste brez njih.

Dr. J. Starc je med drugim povedal, da v nekaterih državah ZDA zaradi strahu pred čebelami ubijalkami vlada sovražno razpoloženje tudi do čebelarjev, zato ne dobijo niti dovoljenja za bivanje v posameznih krajih, če se izdajo za čebelarje. Na negativno mnenje o čebelarjih pri nas pa so opozorili zlasti mlajši pisci na dopisni internetni strani. Menda takšno razpoloženje vlada celo med nekaterimi profesorji na univerzi. Vzrok tiči v želji čebelarjev po širjenju škrtžata, ki poleg tega, da izloča medicino, povzroča tudi škodo v kmetijstvu. Dr. J. Starc je na drugem predavanju v Semiču povedal, da na Švedsko brez dovoljenja resornega ministrstva ni dovoljen vnos nikakršnih žuželk, pri tem pa niso izjema niti čebele in čebelje matice. Sam pravi, da je takšno početje in prenašanje neavtohtonih vrst rastlin in živali neodgovorno, saj ima to lahko tudi daljnosežne škodljive posledice. Priporočal nam je, da še naprej

čebelarimo z avtohtono kranjico in naj ne vnašamo drugih vrst čebel v naš prostor, tako da bi ta ostal nekakšen rezervat za kranjsko čebelo na celotnem območju Slovenije.

Na vprašanje enega izmed udeležencev, zakaj sploh gojiti čmrclje, dr. J. Starc meni, da smo zanamcem dolžni pustiti naravo takšno, kot smo jo dobili, in da so del te narave tudi čmrclji, ki zaradi nekontrolirane in čezmerne rabe pesticidov in insekticidov počasi izginjajo. Drugi razlog je lahko ekonomske narave za prodajo pri opraševanju rastlin v rastlinjakih, tretji pa je povratni vpliv, ki ga ima takšna družinica na rejca. To pomeni, da je lahko že prazna škatla od čevljev, ki je postala dom družine čmrcljev, za lastnika sprostitev, veselje, raziskovanje itd. in ga odvrne od tega, da bi nenehno mislil na tegobe sodobnega časa.

Opozoril pa nas je, da se ob odprtju meja lahko tudi pri nas spomladi pojavijo plenilci čmrcljih matic, jih že v enem dnevu polovijo veliko število, jih prenesejo drugam in uporabijo za ekonomske namene, za seboj pa pustijo še bolj osiromašeno okolje. Seveda to niti ni tako nemogoče, saj pri nas za kilogram koščic pade češnjevo drevo, za nekaj storžev vrh smreke ali za radi cvetja lipa brez vej ali celo vrha, torej ni nemogoče, da bi se nekdo ne spravljal tudi nad čmrclje, če mu bo za to kapnilo kaj v žep.

Ko je dr. J. Starc nekaj dni hodil po naših krajih, je opazil veliko število različnih čmrcljev, med katerimi jih nekaj tudi ne pozna. Svetuje, da bi kazalo poiskati koga, ki bi znal vse to bogastvo popisati in opisati zanamcem v pisani besedi.

Srečanje s takšnim strokovnjakom je vselej prijetno in poučno. To je zatrdil tudi semiški župan Ivan Bukovec, ko je prišel pozdravit častnega člana semiškega čebelarškega društva. Na koncu lahko rečem samo to, da si želimo čimprejšnjega novičnega snidenja, če ne prej, pa ob Apimondiji leta 2003, ko nam bo pomoč priznanega entomologa še kako dobrodošla.

Udeleženci so si ogledali izvir reke Krupe in delček kraške učne poti.

TEMELJI DOBRE ČEBELARSKE PRAKSE¹

Prevod Franc Prezelj
(I. nadaljevanje)

Prof. dr. C. L. Farar, nekdanji predstojnik entomološkega oddelka kmetijske raziskovalne službe v ZDA, je v svojih člankih, objavljenih leta 1966 v revijah *American Bee Journal*, št. 3, in *Apiacta*, št. 2, leta 1993 pa v reviji *American Bee Journal*, št. 1–8, zaokroženo in na preprost način pojasnjeval temeljna spoznanja o delu s čebelami. Čeprav poznamo Fararja predvsem kot izumitelja kvadratnega panja, ta njegova spoznanja niso vezana na noben panjski sistem in so še zdaj presenetljivo zanimiva. To dokazuje tudi ponatis njegovih člankov v reviji *American Bee Journal* leta 1993. Žal njegova spoznanja o biologiji čebel in tehnologiji prido-bitnega čebelarjenja še dandanes premalo upoštevamo.

Revija *Jugoslovensko pčelarstvo* je Fararjeve članke objavljala v prevodu Tihomira R. Jevtiča v presledkih od leta 1967 do 1969. Leta 1967 je bil v št. 1–2 objavljen povzetek vseh Fararjevih najpomembnejših ukrepov pri delu s čebelami. V naslednjih dveh letih je bila pod skupnim naslovom *Temelji dobre čebelarске prakse* objavljena serija sedmih prevodov Fararjevih člankov. V njih so podrobno razloženi ukrepi za uspešno čebelarjenje skupaj z biološkimi podlagami (leta 1968 v št. 11–12 ter leta 1969 v št. 1–8). Ta temeljna Fararjeva spoznanja so pozneje potrdili tudi drugi raziskovalci in praktiki. S prevodom njegovih člankov v slovenski jezik pa ne želim sprožiti neproduktivnih diskusij o panjskih sistemih, ampak bi rad vsem slovenskim čebelarjem dal možnost, da spoznajo izkušnje in napotke dr. C. L. Fararja za uspešno čebelarjenje, saj nam bo to še posebej koristilo pri povečevanju naše čebelarске produktivnosti ob vstopu na konkurenčni evropski trg. K slovenskemu prevodu je zaradi relativne časovne oddaljenosti izvirnega besedila dodanih nekaj pojasnil.

Franc Prezelj

POVZETEK NAJPOMEMBNEJŠIH UKREPOV PRI DELU S ČEBELAMI

(Vir: *American Bee Journal*, št. 3, 1966, in *Apiacta*, št. 2, 1966. Naš vir je prevod Tihomira R. Jevtiča iz angleščine v srbsčino: *Jugoslovensko pčelarstvo*, Beograd, 1967, št. 1–2, str. 12–16.)

Z zdajšnjim načinom dela s čebelami izrabljamo manj kot 10 odstotkov paše, ki nam jo ponuja narava. Izrabo čebelje paše pa lažje izboljšujemo s povečanjem donosov na družino kot s povečanjem čebeljih družin.

V Madisonu v Wisconsinu je v obdobju 25 let, to je od leta 1938 do 1962, najboljša čebelja družina pridelala povprečno po 132 kilogramov medu več, kot ga je porabila zase. Donos povprečnih družin v istem obdobju je bil 94 kilogramov, najslabša družina pa je prinesla samo 22,5 kilograma medu ali komaj četrtino povprečja.

V istem obdobju pa je bilo skupno povprečje v štirih državah – Wisconsin, Minnesota, Iowa in Illinois – le nekaj manj kot 30 kilogramov na panj.

Razlike med najboljšimi čebeljimi družinami in obi-

čajnimi čebeljimi družinami povzroča pet temeljnih pogojev, in sicer:

1. dobre matice z neomejeno močjo,
2. obilje hrane v panju (cvetnega prahu in medu) ob vsakem času (in celo leto),
3. prostorni panji, ki nenehno zagotavljajo potrebno rezervno hrano in ne omejujejo zaleganja matic ter shranjevanja nektarja in cvetnega prahu,
4. izvajanje ukrepov, potrebnih za normalen razvoj čebel ter pravilen in pravočasen razvoj družine do polne moči, tudi med pašo,
5. preprečevanje in zdravljenje čebeljih bolezni.²

RAZPRAVA

1. Matica

O tem, ali bo matica najboljša, povprečna ali še slabša, ne odločajo samo njene genetske osnove, ampak predvsem razmere, v katerih je matica vzrejena. Pri tem velja, da bo slabo vzrejena matica, čeprav bi bil vzrejni material odvzet iz najboljše čebelje družine z izjemnimi genetskimi lastnostmi, slabša od dobro vzrejene matice iz povprečne družine! Popolnoma razvite matice dobimo samo z veliko več

¹ To je skupni naslov vrste člankov prof. dr. C. L. Fararja. Članki sestavljajo celoto, zato jih bomo objavili vsebinsko enako razporejene, kot so v viru.

² Delo je nastalo še pred pojavom zajedavca *Varroa jacobsoni*.

³ Zdaj vemo, da so hibridi dvorezen meč. Kupca obvezujejo, da nenehno in stalno kupuje nove matice. Njihovi potomci pa so navadno povsem neprimerni. Pri tem nastajajo tudi nekontrolirani križanci, ki pogosto postanejo zelo napadalni.

pozornosti pri vzreji, kot jo temu namenjamo po navadi. Presajamo samo ličinke, mlajše od 12 ur, te pa morajo biti ves čas od izleganja iz jajčeca obilno hranjene. Potrebno je dvojno presajanje, da bi imele matične ličinke (iz katerih se bodo izlegle matice) ustrezno hrano, dokler jih v oskrbo ne sprejmejo čebele krmilke iz rednika. Ob presajanju ličink moramo zagotoviti primerno temperaturo, ki je podobna temperaturi čebelje zalege, preprečiti moramo izsuševanje ličink oziroma matičnega mlečka ter vzdrževati ravnovesje med čebelami krmilkami in drugimi čebelami v panju.

Neugodne razmere (hrana, temperatura, vlažnost), celo kadar trajajo samo nekaj minut, so škodljive za organizem, ki se mora v petih dneh razviti z 0,2 mg, kolikor tehta izleženo jajčece, na 300 mg, kolikor tehta pet dni stara ličinka. To je povečanje za približno 1500-krat.

Na kakovost matice vpliva tudi, če se ta zaradi slabega vremena ali pomanjkanja trotoev ne pari v normalnem roku od 6–10 dni po izleganju.

Posegi pri vzreji matic so zelo različni, kakor so različni tudi posegi pri delu s čebelami na sploh. Ne-

kaj dobrih matic lahko pričakujemo pri vseh metodah dela, ki jih poznamo v praksi. Treba pa je zmanjšati razlike med naključno dobljenimi dobrimi maticami in povprečnimi maticami, če te niso sposobne izpolniti potrebne močne družine. Dokler ne bomo izpopolnili tehnike vzreje matic, je najbolje vzrediti več matic za rezervo in s sprotno menjavo slabih matic izboljševati selekcijo. Kupljeno matico moramo plačati glede na sezonsko ceno v okolju, kjer čebelarimo, zato mora v panju prispevati precej več, kot je bil strošek nakupa. V nasprotnem primeru zgubimo donos, to pa je tako izguba denarja kot izguba časa.

Pri selekciji čebel in vnovični kombinaciji čistih linij za pridobivanje 4-kratnih hibridnih čebel z dobrimi lastnostmi je bil dosežen pomemben napredek. Hibridne čebele bodo pokazale svojo zmogljivost samo, če bodo vzrejene v ugodnih razmerah, z njimi pa je treba ravnati kot z visoko produktivnimi družinami.³ Način dela, ki je uspešen pri povprečni pridelavi, ni primeren za družino, ki je sposobna za znatno večje donose.

(Nadaljevanje prihodnjič)

ČEBELARSKA RADIJSKA PREDAVANJA V JUNIJU 2001

JUNIJ boste v oddaji KMETIJSKI NASVETI na prvem programu Radia Slovenija lahko poslušali:

- v torek, 12. junija, ob 12.30, bo Tone Tome govoril o osebnih izkušnjah na področju čebelarstva;
- v torek, 26. junija, ob 12.30, nam bo Franc Prezelj predstavil delo preglednika medu v okviru nove blagovne znamke za slovenski med kontrolirane kakovosti.

Urednica Ivanka Polanec

Prodaja čebeljih pridelkov

SPREJET JE PRAVILNIK O EKOLOŠKI PRIDELAVI IN PREDELAVI KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL

Za kmetijske in čebelarске pridelke z oznako »ekološki« bo jamčila država

Janez Mihelič

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je predstavilo konec aprila (Ur. list št. 31/01, 28. april 2001) objavljen pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov in živil. Pravilnik, ki ga je podpisal kmetijski minister Franci But, določa metode in postopke ekološke pridelave oz. predelave ter kontrolo, označevanje in pogoje za uporabo oznake »ekološki« tudi za področje čebelarstva. Poleg tega ta podzakonski akt, ki ga je minister izdal na podlagi zakona o kmetijstvu, zagotavlja določeno varstvo porabnika, ki ga doslej ni bilo. Za kmetijske pridelke oz. živila z oznako ekološki bo namreč poslej jamčila država, je po-

vedala državna podsekretarka na kmetijskem ministrstvu Marta Hrustelj Majcen. Država po eni strani s pravilnikom predpisuje način ekološke pridelave oz. predelave, ekološki kmetijski pridelek in ekološko živilo pa bosta lahko le tista, ki bosta pridelana oz. predelana na način, kot ga določa ta pravilnik. Po drugi strani pa bo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano z javnim razpisom izbralo organizacijo za kontrolo ekološke pridelave oz. predelave, in sicer na podlagi tehničnih, administrativnih in organizacijskih pogojev, ki jih bo kmetijski minister v kratkem predpisal v posebnem pravilniku.

Na celotnem ozemlju Republike Slovenije bo treba ekološke pridelke oz. ekološka živila označevati enotno z oznako **«ekološki»**. Oznake **bio**, **biološko**, **biodinamično**, **sonaravno** so brez oznake ekološki po besedah državne podsekretarke lahko zavajajoče in jih samih ne bo več dovoljeno uporabljati. Kot dodatne oznake bodo sicer dovoljene, vendar pod pogojem, da je pridelava oz. predelava v skladu s pravilnikom.

Tako imenovana kontrolna organizacija bo najprej nadzirala preusmeritev v ekološko pridelavo oz. pridelavo, potem pa tudi delovne postopke na ekološki kmetiji in v ekološkem predelovalnem obratu. Pooblaščen organizacija bo proizvajalcu, če bodo izpolnjeni pogoji, ki jih določa pravilnik, izdala certifikat, sicer pa bo med drugim najmanj enkrat na leto na kraju samem opravila popoln redni pregled ekološkega gospodarstva oz. obratov, ki se ukvarjajo z ekološkim čebelarstvom ali ribogojstvom, prijavljenim za kontrolo po tem pravilniku. Izvajala pa bo tudi nenapovedane preglede. Če bo ugotovila neupoštevanje pravilnika, bo certifikat odvzela.

Državna podsekretarka je ob tem opozorila, da bo

za preusmeritev pridelave iz t. i. tradicionalne v ekološko potrebno določeno obdobje. Če se bo v prilagoditev vključilo celotno kmetijsko gospodarstvo, je obdobje mogoče skrajšati na dve leti, nikakor pa ne na manj. Po novem pravilniku bo morala biti svetovalna funkcija za proizvajalce povsem ločena od nadzorne.

Pogoji za pridobitev certifikata za ekološko pridelavo čebeljih pridelkov so glede pridelave čebeljih pridelkov, predvsem medu, precej zaostreni (pogoji so bili objavljeni v Slovenskem čebelarju, št. 5/2001). Ekološki pridelki bodo zaradi višjih stroškov pridelave, in zaradi omenjenih strogih zahtev pravilnika brez dvoma dražji, to pa glede na šibko kupno moč večine slovenskih porabnikov ni dobr obet za razmah «ekološke» pridelave medu v Sloveniji. Oznaka «ekološki», za katero jamči država, ni konkurenca že uveljavljeni blagovni znamki «Slovenski med kontrolirane kakovosti», ki jo izdaja Čebelarstva zveza Slovenije, ampak je lahko le dopolnitev le-te in je za porabnika dodatno jamstvo glede neoporečnosti in vrhunske kakovosti tako označenega medu. Seveda pa bo imel končno besedo o tem, katero ceno bo še pripravljen plačati, vedno kupec.

Iz društvenega življenja

PREDSTAVLJAMO ČEBELARJA FELIKSA KERECA IZ APAČ ČEBELJI PANJ V OBLIKI VOJŠČAKA SI RADI OGLEDUJEJO OTROCI

Ludvik Kramberger

Čebelarstvo je tista panoga gospodarstva, ki nikoli ni prinašala dobičkov. Znan pregovor pravi: «Čebela je muha, ki ne da kruha.» Toda to Feliksa Kereca iz Apač, že vrsto let člana Čebelarskega društva Peter Dajnko Gornja Radgona, ni motilo, da se ne bi posvetil čebelarstvu. Z njim smo se srečali na njegovem domu v Apačah, kjer živi že od leta 1960. Njegova življenjska pot se je začela v Zgornji Ščavnici leta 1937. Že kot

14-leten deček se je pri čebelarju Ignacu Brezniku v Zgornji Ščavnici seznanil s čebelarjenjem. Spominja se, da je kot otrok na travnikih odkrival gnezda čmrlejev in jih prenesel v panje, ki si jih je izdelal sam. Rad se spominja teh časov. V svojih panjih je najraje imel male pisane čmrleje, saj so oblikovali veliko večjo družino kot veliki. Kot pravi, pa danes čmrlejev skoraj ni videti več.

Želje po postavitvi pravega čebelnjaka so se mu uresničile šele v Apačah, kjer si je ustvaril družino in dom. Že nekaj let ima čebelnjake postavljene v Črncih na zemlji nekdanjega kombinata. Čeprav bi jo rad odkupil, je ne more. Zdaj čebelarji s 50 panji. Kakor drugi čebelarji se tudi on spopada s številnimi čebeljimi boleznimi. To ga ne odvrača od njegovega konjička, še zlasti ne po upokojitvi v TMK Črnci, odkar ima več prostega časa.

Kot je videti s fotografije, stoji ob njegovih dveh čebelnjakih nenavadna stražarska utica. V njej je stražar, ki je hkrati tudi čebelji panj. Hišico in stražarja je izdelal po sliki, objavljeni v neki nemški reviji, ki mu jo je prinesla žena, tudi sama navdušena za čebelarjenje. Čebele so v stražarjevem trebuhu, izletavajo pa v mednožju. Njegove čebelnjake pogosto obiskujejo tudi otroci. Tega je vesel, saj upa, da se bo kateri navdušil za čebelarjenje.

Felix Kerec ob svojem vojščaku, ki predstavlja čebelji panj.

SKRB ZA ČEBELE JE TUDI SKRB ZA NARAVO

Milan Meglič

Člani Čebelarstva društva Kranjska Gora so na svojem občnem zboru sprejeli program dela za leto 2001. Največ pozornosti bodo – podobno kot lani – namenili:

- pridobivanju najkakovostnejših čebeljih pridelkov, predvsem medu, zato se bodo vključili v sistem kolektivne blagovne znamke za slovenski med nadzorovane kakovosti, katere cilj je stalno izboljševati kakovost in z nadzorom pridelovalnega procesa zagotoviti porabniku kar največjo možno zaščito;

- na področju zdravstvenega varstva bodo največ energije in sredstev porabili za preventivo in zatiranje varoe; v zvezi s tem bodo vztrajali pri alternativnem načinu obvladovanja varoe, kakršnega so razvili v minulih letih, tako da se bodo lahko vključili

tudi v ekološko čebelarstvo kot višjo obliko pridelave zdrave hrane;

- poudarjali bodo tudi ohranitev in promocijo svetovno znane »kranjske sivke«, ki je vpeta v dušo in srce kranjskogorskih čebelarjev, izobraževanje po internetu, sodelovanje s sosednjimi čebelarskimi društvi itd.

Kljub temu da s prodajo medu še zdaleč ne poravnajo vseh stroškov, želijo ohraniti oziroma razvijati čebelarstvo kot zelo pomembno panogo za poseljenost podeželja in predvsem za vzdrževanje ravnovesja v naravi, zato kot prejšnja leta tudi letos računajo na ustrezna sredstva občine. **Slovensko cvetje oprahuje samo domače – slovenske čebele!**

ČD KOMENDA JE OB ČEBELARSKEM CENTRU POSTAVILO SPOMINSKO ZNAMENJE PETRU PAVLU GLAVARJU OB 280. OBLETNICI NJEGOVEGA ROJSTVA IN ZASADILLO SPOMINSKO LIPO

Janez Mihelič, dipl. univ. biol.

Čebelarsko društvo Komenda je 7. aprila letos pred nastajajočim Čebelarskim centrom Slovenije na Brdu pri Lukovici pripravilo slovesnost ob 280. obletnici rojstva Petra Pavla Glavarja. V spomin na našega velikega rojaka, čebelarja, učitelja, pisca strokovnih knjig, duhovnika in humanista sta Čebelarsko društvo Komenda, ki ga vodi predsednik g. Stane Jenko, in občina Komenda, ki je finančno podprla postavitev znamenja, z županom g. Tomažem Drolcem na čelu postavila spominsko ploščo z njegovim imenom in v njegovo čast zasadila spominsko lipo. Turistično društvo Komenda, moški pevski zbor iz Komende in Društvo narodnih noš, katerih nastop je omogočila občina Komenda, pa so poskrbeli za popestritev programa.

Prireditve se je udeležilo približno dvesto čebelarjev iz vse Slovenije, predstavniki Turističnega društva iz Komende pa so jih v ličnem čebelnjaku pogostili z medenimi dobrotami, ki so jih prispevali čebelarji. Poleg njih so se je udeležili tudi župan občine Lukovica g. Živko Burja, župan občine Komenda g. Tomaž Drolc, župnik iz Komende g. Zdravko Žagar, ki je tudi blagoslovil znamenje in lipo, predsednik ČZS g. Lojze Peterle, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice g. Kuhar, podpredsednika ČZS g. Vlado Pušnik in g. Franc Šivic, na kraju dogodka pa so bili tudi snemalna ekipa TV Slovenija in novinarji nekaterih časopisnih hiš.

O življenju, delu in zaslugah za razvoj slovenskega čebelarstva Petra Pavla Glavarja je kot prvi govoril predsednik ČD Komenda g. Stane Jenko. Najprej se je zahvalil upravnemu odboru Čebelarske zveze Slovenije in podpredsedniku Vladu Pušniku, ker sta dovolila postavitev znamenja v njegov spomin pred Čebelarskim centrom Slovenije. Občini Komenda se je zahvalil za na-

klonjenost, županu g. Tomažu Drolcu in župniku Zdravku Žagarju pa zato, ker sta spodbudila člane ČD Petra Pavla Glavarja Komenda (Franca Prezlja, Francija Permeta, Milana Stipiča, Marjana Kerna, Janija Kralja, Franca Nograška in Staneta Jenka), da so opravili vsa potrebna dela za postavitev znamenja.

V nadaljevanju je g. Jenko poudaril, da slovenski čebelarji šele dandanes, ko nekoliko bolj poznamo delo in zasluge P. P. Glavarja, pravilno cenimo tega izjemnega moža, ki je tako pomembno vplival na razvoj slovenskega čebelarstva. Zato je P. P. Glavar tisti slovenski čebelar, ki si zasluži, da okoličniki Čebelarskega centra Slovenije krasi spominsko znamenje v njegov spomin. Za njim sta govorila tudi oba župana, najprej Tomaž Drolc iz Komende, za njim pa še g. Živko Burja iz Lukovice. Oba sta čestitala čebelarjem, predvsem pa članom ČD Komenda, da jim je na kraju, kjer se bodo v

Udeležence je nagovoril tudi predsednik ČZS g. Lojze Peterle.

prihodnje srečevali in izobraževali slovenski čebelarji, uspelo postaviti spominsko znamenje tako pomembnemu Slovincu. Nato je udeležence nagovoril tudi predsednik ČZS g. Lojze Peterle ter poudaril, da znamenje ne bo samo trajen spomin na velikega čebelarja P. P. Glavarja, ampak tudi čudovit okras Čebelarškemu centru in spodbuda slovenskim čebelarjem za nadaljnji razvoj našega čebelarstva. Ob tem je čestital ter se zahvalil ČD Komenda in županoma obeh občin za to akcijo, poleg tega pa tudi vsem slovenskim čebelarjem, saj je po njegovem občudovanja vredna njihova zagnanost pri dograditvi ČC Slovenije.

Nato je nekaj pesmi zapel moški pevski zbor. Pred odkritjem spominskega znamenja je g. Stane Jenko v imenu članov ČD Komenda predsedniku gradbenega odbora Čebelarškega centra Slovenije g. Vladu Pušniku

ku izročil spominsko darilo za njegovo izjemno prizadevanje za nadaljevanje graditve centra, ki je zelo uspešno napreduje. V zahvalnem govoru je g. Pušnik med drugim pozval vse slovenske čebelarje, naj tudi v prihodnje tako podpirajo zgraditev centra, kakor so jo doslej. Za zgraditev centra bo odločilno prav to leto, zato bo vsaka pomoč gradbenemu odboru izjemno dragocena.

Potem sta spominsko ploščo P. P. Glavarju odkrila župana občin Komenda in Lukovica ter skupaj zasadila tudi lipo v njegov spomin. Čebelarji so ju za njuno prizadevanje in pomoč nagradili z aplavzom. Lipo in znamenje je nato blagoslovil še župnik iz Komende g. Zdravko Žagar.

Na koncu so si vsi udeleženci ogledali tudi, kako napredujejo gradbena dela na objektu ČC.

Spominsko ploščo sta odkrila župana Lukovice in Komende.

Gostje na svečani zasaditvi lipe.

Župan Živko Burja in župan Tomaž Drolc sta posadila lipo.

G. Vlado Pušnik prejema priznanje iz rok predsednika ČD Komenda g. S. Jenka.

Medene dobrote iz Komende je poizkusil tudi predsednik ČD Domžale g. Bine Kladnik.

SPET JE ŽAŽIVEL ČEBELARSKI KROŽEK NA OSNOVNI ŠOLI V PLEŠIVCU

Čebelarско društvo »Mlinšek« Velenje ne deluje uspešno samo na področju strokovnega usposabljanja svojih članov, ampak veliko pozornost namenja tudi vzgoji mladih čebelarjev na šolah, zlasti v okviru čebelarskih krožkov.

Društvo želi, da bi se krog čebelarjev čim bolj povečal in da bi na večini šol deloval tudi čebelarski krožek. Mladi čebelarji se uspešno usposablajo pod vodstvom naših mentorjev. Na osnovni šoli v Plešivcu, ki je podružnična šola Osnovne šole Miha Pintarja Toleda v Velenju, se je po nekaj letih premora okrog novega čebelnjaka spet prebudil živ-žav učenec. Teoretično znanje o čebelarstvu bo učencem posredovala ga. učiteljica Dragica Oderlap, v čebelnjaku pa jim bo svoje bogate praktične izkušnje posredoval podpredsednik našega društva g. Edo Stropnik.

Zaželim jim veliko uspehov pri delu ter veliko medenih let in užitkov sredi čudovite narave!

Tajnik ČD »Mlinšek« Velenje
Martin Pustatičnik

ČEBELARSKA OPREMA iz nerjaveče INOX pločevine

- posode od 30 kg do 700 kg
- točila za med
- cedila za odcejanje medu
- posode za medico
- izdelki po naročilu

DOMETAL

KOVINSKI IZDELKI & INOX OPREMA
TEL.: 05/368-16-21, 05/386-80-287
FAX: 05/386-16-22

ZA DRUŠTVA DODATNI POPUSTI!!!

V spomin

IVAN RAT

Ko so se začele čebele prebujati iz zimskega mirovanja, se je z veseljem oziral v panje, iz katerih so živahno izletavale čebele, saj mu je to dajalo upanje, da bodo preživele zimsko mirovanje. A sam tega ni dočkal, saj je klonil tako rekoč na pragu letošnje pomladi.

Ivan Rat se je rodil leta 1940 v Pesnici pri Mariboru. Že v rani mladosti je spoznal življenje čebel. S šestnajstimi leti si je postavil svoj čebelnjak na rojstni domačiji. Na kovinarski šoli v Mariboru je spoznal svojo bodočo soprogo in se leta 1963 preselil na njen dom v Letuš v Savinjsko dolino. Tja je preselil tudi svoj čebelnjak s čebelami. Ob delu v službi in na kmetiji je vedno našel čas za čebele.

Leta 1964 se je včlanil v Čebelarstvo društvo Braslovče, člani pa smo hitro spoznali njegove sposobnosti in ga imenovali za blagajnika, pozneje za tajnika in nazadnje za predsednika našega čebelarstva društva. Hkrati je bil tudi član upravnega odbora občinske Čebelarstva zveze Žalec.

Zdaj ga bomo pogrešali na različnih predavanjih, izletih in drugih prireditvah, ki se jih je skupaj s soprogo vedno rad udeleževal. Svoje znanje je vedno rad posredoval mlajšim čebelarjem, saj je dobro vedel, kako pomembne so čebele za opreševanje kmetijskih kultur.

Za svoje zasluge v čebelarstvu je prejel več priznanj, med njimi tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Dokaz za njegovo priljubljenost so bili številni prijatelji, čebelarji in znanci, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, člani društva pa smo ga pospremili tudi s čebelarskim praporom. Ob odprtem grobu se je od njega v imenu čebelarjev poslovil predstavnik krajevnega skupnosti Letuš, pevski zbor pa mu je zapel v slovo.

Za njegovo delo mu bomo vedno hvaležni. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarstvo društvo Braslovče

ANTON RUDOLF

Februarja letos je čebelarstvo prijatelje iz ČD Logatec zapustil naš član Anton Rudolf, rojen leta 1930. Po poklicu je bil mizar, svoje znanje pa je s pridom izrabil za izdelavo panjev in čebelnjakov za svoje čebele. Čebelariti je začel leta 1987, imel pa je kar dva čebelnjaka s 35 družinami. Od leta 1997 je bil član nadzornega odbora ČD Logatec. Še dan pred smrtjo je poskrbel, da so prijatelji čebelarji z dimljenjem zdravili čebele tudi v njegovih čebelnjakih, zdaj pa je skrb za čebele predstavljal njegov zet.

ČD Logatec

ALOJZ RAJAR

Ločitev od prijatelja ali znanca je vedno boleča. Kadar nam usoda sredi ustvarjalnega dela iz naše sredine iztrga čebelarja, je bolečina še večja. Tako se je pri pravilu sena lani smrtno ponesrečil naš dolgoletni član Alojz Rajar.

Rodil se je leta 1933 v Jordankalu pri Mirni Peči. Čebelariti je začel že pri svojem očetu, ki je nasledil čebele od svojega očeta. Tudi ko si je našel življenjsko družico in se preselil v Dolnje Ponikve pri Trebnjem, je našel čas za svojo veliko ljubezen – čebele. Oskrboval je dvajset panjev. Po njegovi smrti skrbi zanje njegov sin Alojz, ob njem pa že nabira znanje tudi vnuk Blaž. Tako bo čebelarstvo nadaljeval že peti rod. Ostajajo nam njegove čebele in lep spomin nanj.

*ČD Trebnje,
predsednik Lado Stopar*

STANKO MANFREDA

V prihajajoči pomladi sredi meseca marca smo se na Blejski Dobravi poslovili od našega Stanka.

Rodil se je leta 1923 na Humu pri Podmelcu. Med službovanjem pri železnici je spoznal sodelavca čebelarja, ki ga je tako navdušil za čebelarjenje, da je kmalu kupil nekaj panjev in si leta 1949 postavil čebelnjak na svoji domačiji pri Zakrajnkarju. Bil je vesten čebelar, saj je kljub oddaljenosti – dom in družino si je namreč ustvaril na Jesenicah, kjer je delal, redno prihajal k svojim čebelam. Zaradi lažje dostopnosti si je leta 1971 postavil nov zidan čebelnjak na domačiji pri Lušinu pri svojih sorodnikih. Čebelje družine je vozil na pašo tudi drugam. Dolga leta je čebelaril v AŽ panjih, pozneje pa se je navdušil za nakladne panje, jih nekaj kupil in z njimi tudi dobro delal. Delo s čebelami mu je krajšalo čas tudi potem, ko se je upokojil. Zaradi bolezni pa je moral čebelarjenje, žal, opustiti.

Za svoje delo v čebelarskem društvu, katerega član je bil vsa leta, je prejel priznanje Antona Janše III. stopnje.

Blejska Dobrava, kjer je Stankov zadnji dom, je čudovit gaj, poln rož. Te bodo obiskovale čebele, ki so bile stalne sopotnice z Stankovim življenju. Naj mu bo lahka in mirna slovenska zemlja.

Čebelarstvo društvo Tolmin

IVAN KRAJNC (1913–2001)

Pokojni Ivan Krajnc se je rodil leta 1913 v Obrežu na Stajerskem v številni kmečki družini. Tretjega maja letos bi praznoval 88 let svojega življenja.

Težke razmere so mladega fanta, ki se je želel šolati, usmerile v šolo za nižje oficirje v daljnje Sarajevo. V Bosni je preživel polnih 12 let v šoli in vojaški službi. Druga svetovna vojna ga je doletela v Črni gori, od tam pa so ga kot vojnega ujetnika odpeljali v Nemčijo. Po vojni se je zaposlil na železnici in kaj kmalu kot prostovoljec odšel iz Stajerske v osrednjo Istro – v vas Borut pri Pazinu. V krajih, za katere so njegovi kolegi pripovedovali, da ne bi tam pustili niti svoje slike, kaj šele, da bi tam živeli, je poleg službe spoznal veliko dobrih in prijaznih ljudi – »vrajzi rod«, ki zna preživeti tudi v skopih istrskih razmerah. Tam je spoznal tudi svojo bodočo ženo in z njo ustvaril družino.

Z zagnanostjo pri delu je napredoval in leta 1950 postal šef železniške postaje v Novi Gorici. A ker se razen službi ni želel podrežati političnim in drugim organizacijam, so ga že po letu in pol, kljub pohvalam za organizacijske uspehe, premestili v bližnjo Volčjo Drago, kjer je potem služboval še vseh 22 let do upokojitve.

Poln energije, kot je vedno bil, je ob delu končal srednjo in višjo šolo. Hkrati si je ob službi omislil hobi – ljubiteljsko čebelarstvo, ki pa je kmalu preraslo v resno delo cele družine.

Ob odhodu v pokoj se mu je uresničila želja – imeti dom. Kraj, kamor se rad vračal, kot je pravil. Z družino se je znova preselil v Istro – tokrat v Marezige pri Kopru. V teh krajih, ki človeka od drugod prevzamejo na »drugi pogled«, je preživel morda najustvarjalnejši del svojega življenja.

Poleg graditve novega doma je našel zadoščenje tudi v čebelarstvu, ki ga je prignal do strokovnega in fizičnega maksimuma. Dolga leta je čebelaril z več kot 200 čebeljimi družinami. O svojih praktičnih izkušnjah je redno pisal v strokovne časopise in svoje prispevke objavljati tudi po radiu. Na številnih predavanjih je znal s svojim čebelarskim znanjem navdušiti številne ljubitelje in strokovnjake. Njegovo delo pa ni ostalo neopazeno. Dobil je več čebelarskih in drugih priznanj, tako v krajevni skupnosti kot na zvezni ravni takratne Jugoslavije, na vsa pa je bil zelo ponosen. Omenimo vsaj nekatera: odličje Antona Janše I., II. in III. stopnje, diplomo Napredni pčelar Jugoslavije, priznanje Povelja za zasluge u radu i organizaciji pčelara Jugoslavije, srebrno plaketo za zasluge pri razvoju HP Medex in druge. Ob praznovanju 80. rojstnega dne mu je Zveza čebelarskih društev Slovenije podelila nagrado Petra Pavla Glavarja za izjemne publicistične prispevke na področju čebelarstva, prav te nagrade pa je bil še posebej vesel. Bil je dolgoletni član upravnega odbora ČZS in uredniškega odbora Slovenskega čebelarja.

Svojo zagnanost in neutrudnost na čebelarskem področju je bil zaradi visoke starosti in tihih, a opozarjajočih boleznih, prisiljen opustiti. Svoje so naredile tudi vse bolj neugodne razmere za čebelarstvo.

Zadnja leta ga je izčrpavalo trpljenje ob vseh mogočih boleznih, ki lahko doletijo človeka v poznih osemdesetih letih. Kljub močni volji, ki mu je nikoli ni zmanjkalo, je 13. aprila 2001 omagal.

ČD Koper in družina Krajnc

IVAN ČOP

Ivan Čop je bil rojen leta 1914 v Rodinah pri Begunjah, v idilični vasi pod mogočnim Stolom, kjer ima čebelarjenje že stoletno tradicijo. S kranjsko sivko se je spoprijateljil že v otroštvu ob domačem čebelnjaku na kmetiji in dodobra spoznal čebelarski užitek. Pozneje

je kot vzoren in napreden gospodar po težkem delu vedno našel čas za svoje čebelje družine. Med čebelarskimi prijatelji je rad pripovedoval o svojih čebelarskih izkušnjah in dogodivščinah, rad pa je tudi svetoval, saj si je v dolgih letih pridobil bogato praktično znanje, največ tedaj, ko je še s konjem prevahal panje, naložene na lojtnik, na pašo po Gorenjski, najraje (na lipovo in kostanjevo pašo) pod Dobročo.

Za zvestobo čebelam in čebelarskim prijateljem je Ivan Čop prejel tudi zaslužno priznanje: ob 80-letnici ga je ČD Karavanke Begunje imenovalo za svojega častnega člana.

Ob odprtju grobu se je lani od Ivana Čopa, častnega člana ČD Karavanke Begunje, v imenu številnih čebelarskih prijateljev poslovil Janko Krmelj, podpredsednik ČD Karavanke Begunje. Čebelarji ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Miro Prešern,
predsednik ČD Karavanke Begunje

STANE FERKULJ

Lani smo se člani Čebelarskega društva Dobropolje na ljubljanskih Žalah poslovili od našega najstarejšega člana Staneta Ferkulja iz Strug. Rojen je bil leta 1921 v vasi Lipa v Strugah. Kot mlad fant se je učil za mizarja, vendar je njegov uk prekinila druga svetovna vojna.

Med vojno je bil najprej interniran na Rab, potem pa še v Mauthausen. Po vojni se je vrnil domov kot invalid. Našel si je življenjsko družico, si ustvaril dom in družino.

Ker so ga zanimale čebele, je leta 1950 začel tudi sam čebelarati. Pozneje je čebelaril tudi s petdesetimi družinami. Zgradil si je velik čebelnjak in ta je bil vedno poln čebel.

Do ločitve čebelarjev iz Strug od ČD Dobropolje je bil član Čebelarske družine Dobropolje, potem pa Čebelarskega društva Kočevje, v katerem je bil dalj časa tudi član upravnega odbora. Po vnovični priključitvi Strug k dobropoljski občini je spet postal član Čebelarskega društva Dobropolje in to društvo mu je podelilo tudi odličje Antona Janše III. stopnje. Dalj časa je za Čebelarsko zvezo Slovenije vodil opazovalno postajo medenja.

ČD Dobropolje, Lojze Miklič

Medex

Vse lepe zgodbe iz čebeljega panja

*Z*a devetimi planeti
se obkrožena s soncem in mesecem vrtila Zemlja.

Na enem najlepših predelov, ob morju in med visokimi gorami, leži deželica, kjer od pamtnikev za zdravje skrbijo čebele. Marljivosti in pridnosti so se prebivalci naučili od teh dobrih živalic. Iz panjev, iz satovja priteka skrbno zbrano zdravje, ki mu rečejo med. Vse skrivnosti dobrega počutja so skrite v njem. Varuje pred boleznimi, krepi telo in bistri duha. V celem stvarstvu nismo našli tako čudodelnega zdravila, kot v tem zlatorumenem darilu narave.

Vsi cvetovi se leskečejo v naši dobri volji.

To povest bomo ponesli daleč

PROAPIN - PROPOLIS

v tabletkah, kapljicah in razpršilu je naravni čebelji pridelek iz rastlinskih smol in čebeljih žlez. Deluje antibakterijsko, preprečuje in zdravi vnetja v ustni votlini, celi manjše odrgnine.

APIKOMPLEKS

je matični mleček in naravni multivitaminski izdelek, ki harmonično deluje po vsem telesu in bistri duha.

APISIRUP

lažja težave z dihalni in je učinkovit pri kašlju.

medex
international, d.d.
ljubljana, slovenija

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT, priznamo čebelarjem z veljavno člansko izkaznico 4% popust

Čebelarški jopić

Čebelarška obleka

Logar

Posoda 50 kg za pretakanje medu z zgornjo odtočno pipo

Najlonski filter

Kadilniki Inox

Kadilnik Vulkan

Dimak - trakovi za dimljenje (70 kosov)

Posoda za odkrivanje satja

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO

Delovni čas trgovine:

od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00; ob sobotah od 9.00 do 12.00

LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.
Zupanova 1, SI - 4208 Šenčur; tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: logar-trade@siol.net, internet: www.logar-trade.si

**APIS M & D d.o.o.
MARKO DEBEVEC**

ČUŽA 7

1360 VRHNIKA

tel., faks: (01) 755 12 82

*Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure, ob sobotah od 9.–12. ure
PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH*

- IZDELUJEMO POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL, PO ŽELJI Z DODATKOM TERAPEVTSKIH SREDSTEV
- APNENOGEL • NOSEMAGEL • STIMULANS • VAROGEL
- NA DEBELO IN DROBNO PRODAJAMO VSO ČEBELARSKO OPREMO

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI

- Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti. Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 125 °C.
- Vosek odkupujemo po 600 do 700 SIT za kilogram.

UGODNA PONUDBA!!!

Konec maja in junija lahko pri nas dobite čebelje družine na petih in sedmih satih.

NOVO!

**AŽ panji 10-, 7- in 5-satni.
Kakovostna izdelava po ugodni ceni.**

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC –

**ČEBELARSTVO DEBEVEC,
APIS M & D d.o.o., VRHNIKA**

Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme.

PRODAM UGODNO pet zdravih čebeljih družin na AŽ satju, ☎ **01 283 17 16, 040 516 811**.

IŠČEM mladega inteligentnega in prizadevnega čebelarja, ki bi želel čebelariti v Sučeb enoti na stalnem mestu. Po pokli-ku najraje mizarja, zaradi skupnega sodelovanja. Ponujam popolno mentorstvo in enoto z obročnim odplačevanjem. Po-goj: čebelarjenje dosledno po mojih navodilih. Če bo zadovoljivo medenje, boste ob donosih prijetno presenečeni, ☎ **01 361 11 73**.

PRODAM prevozni čebelnjak z 10 panji (avtoprikolica); vsak panj je možno razširiti s kasetami še za 10 S; ima naletno zavoro in tretje kolo, ☎ **01 361 11 73**.

PRODAM TAM 2001, vožen z B kategorijo, prevozni zabojnik za 32 panjev, panje AŽ 9 in 10 S in posodo za med; ogled na Koroški 65 v Kranju, ☎ **04 201 27 08**.

PRODAM točilo na 4 sate, ☎ **01 542 46 02**.

PRODAM čebelarsko tehtnico za pod panj in v panj – 100 kg, ☎ **041 524 243**.

VZREJA matic – Miha Goltnik, Gaberke 112, 3325 ŠOSTANJ; prodam dobro ohranjen AŽ 11 S, ☎ **03 589 33 80, 041 538 380**.

UGODNO prodam brezhiben prevozni čebelnjak TAM 5000 registriran do maja 2002 z naseljenimi 72 AŽ panji z vso pripa-dajočo opremo, ☎ **02 528 11 57**.

PRODAM atestirano prikolico z 10 naseljenimi AŽ 9 in 10 S in nekaj družin na AŽ satju, čebele so veterinarsko pregleda-ne, ☎ **05 757 23 06, 031 874 589**.

PRODAM 10 novih naseljenih AŽ 10 S, ☎ **07 498 78 36**.

V JUNIJU prodam čebelje družine na 7 in 10 AŽ S, ☎ **01 723 12 99**.

PRODAM dve kapitalni družini v nizkonakladnih LR panjih v treh nakladah, ☎ **01 836 11 61**.

PRODAM odlično ohranjen avtobus za 82 AŽ 10 S s prostorom za točenje in spanje ter 20 prašilčkov, plačljiv v enem letu 400.000 SIT v dveh pa 500.000 SIT, ☎ **01 541 61 99**.

PRODAM 18 naseljenih 10-satnih AŽ panjev; cena 15.000 SIT po kosu. Inf. ☎ **031381 881** ali **05 726 24 70** po 20. uri.

PRODAM parcelo ca. 1000 m², s postavljenim čebelnjakom za 30 panjev, z bivalnim delom, vodo in elektriko ter sadovnjakom. Parcela je ob asfaltirani cesti na lokaciji Jesenje nad Hotičem, ☎ **041 799 323**.

OBVESTILO

izdelovalcem in trgovcem s čebelarsko opremo in čebeljimi proizvodi

Čebelarska zveza Slovenije in gradbeni odbor za izgradnjo Čebelarskega centra Slovenije obveščata, **da bo 12. junija 2001 ob 13. uri** informativno srečanje na gradbišču Čebelarskega centra Slovenije na Brdu pri Lu-kovici št. 8.

Vabimo vse zainteresirane proizvajalce čebelarske opreme, trgovce s čebelarsko opremo in čebeljimi pro-izvodi, gostince in druge storitvene dejavnosti, ki želijo poslovno (z opremo ali finančnimi sredstvi) sodelovati, tudi dolgoročno na različne načine, pri dograditvi, opremljanju in obratovanju namenskih trgovskih in gostin-skih prostorov v novem čebelarskem centru Slovenije.

Vnaprej se Vam zahvaljujemo za udeležbo!

Podpredsednik ČZS in predsednik gradbenega odbora
Vlado Pušnik

POVERJENIKI ZA PASIŠČA

ČD Litija – Prijave za kostonjevo pašo do 7. 6. na naslov: Janez Tehovnik, Kresnice 5, 1281 Kresnice, ☎ **01 897 72 74, 041 358 910**.

ČD Logatec – Prijave za območje logaške občine sprejemajo poverjeniki samo z dokazili o primernem zdrav-stvenem stanju čebel (neprijavljena vozila s čebelami bomo odstranjevali ob pomoči veterinarskih inšpektorjev in poli-cije): Laze-Ravnik – Milan Ržek, Laze 73, 1370 Logatec ☎ **01 754 47 73**; Hrušica – Janez Slabe, Kalce 33, Logatec ☎ **01 754 15 93**; Hotedršica – Franc Pivk, 1372 Hotedršica 90 ☎ **01 755 91 12**; Polje-Zapolje – Roman Osterc, Mali most 15, Logatec ☎ **01 754 15 40**; Matrinj hrib – Franc Grum, Notranjska 56, Logatec ☎ **01 754 25 56** in Jože Marinč, Grič 12, Logatec ☎ **01 754 13 25**.

ČD Loška dolina – Pisne prijave (popolni naslov, telefon, število panjev, veljavna spremna dokumentacija) za pasišče Snečnik do 1. 7. na naslov: Janez Žnidaršič, Notranjskega odreda 42, 1386 Stari trg pri Ložu ☎ **01 705 84 52**.

ČD Cerknica – Anton Braniselj, Dolenje jezero 5, 1380 Cerknica ☎ **01 709 39 18**; Alojz Klančar, Dolenje jezero 4a, Cerknica ☎ **01 709 69 16**; pisne odgovore s pogoji bomo poslali takoj, ko se boste prijavili poverjeniku.

ČD Apis, Ribnica – O lokaciji in pogojih postavitve panjev se morate predhodno dogovoriti z Janezom Arkom, Breg 66 ☎ **01 836 10 66, 031 836 213**; za morebitno škodo, nastalo iz kakršnih koli razlogov, društvo ne odgo-varja.

Strokovno srečanje o nizkonakladnih panjih

Čebelarско društvo Selnica ob Dravi in čebelar Anton Vrčko ob sodelovanju Čebelarskega izobraževalnega in strokovno debatnega kluba pri Čebelarski zvezi v Mariboru prirejajo strokovno srečanje o čebelarjenju v nizkonakladnih LR panjih v soboto, 23. junija 2001, ob 9. uri pri družinskem čebelnjaku, približno 200 m nad avtobusnim postajališčem pri gostišču »Hojnik« ob cesti Dravograd – Maribor, med Selnico ob Dravi in hidroelektrarno Fala po makadamski cesti.

Srečanje bo ob vsakem vremenu. Vsebina srečanja bo:

- predstavitev sestavnih elementov nakladnega panjskega sistema in čebelarjenja v njem,
- razprava udeležencev o dosedanjih izkušnjah in izmenjava mnenj o čebelarjenju v nizkonakladnih panjih.

Udeležencem bodo na voljo tudi skripta Antona Vrčka, dopolnjena z gradivom kluba iz Maribora »Čebelarjeva opravila v nizkonakladnem panju«.

Predvidena cena skripta je 2.500 tolarjev (pribl. 100 strani).

Vabljeni vsi slovenski čebelarji!

ČD Selnica ob Dravi in Anton Vrčko (tel. 02-671-34-41 med 20. in 21. uro)

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Ponujam vam nakladne panje AŽ mere, združljive z LR panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane – melicitozne mane (podnica je združljiva z LR nakladami); po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Izdelujem tudi vse vrste satnikov.

PETER ZAKRAJŠEK s.p.,

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana – Vižmarje, tel.: (01) 512 62 51

VZREJA MATIC – JOŽE HERBA – TURNIŠČE

NAROČILA SPREJEMAM NA TELEFONSKI ŠTEVILKI (02) 572 17 40 in 041 214 980

JOŽE HERBA, Nedelica 29, 9224 Turnišče

ODZIVNIK ZA PAŠE IN NAPOTKE ZA ČEBELARJENJE

TELEFONSKA ŠTEVILKA BREZPLAČNEGA ODZIVNIKA ZA PAŠE JE: (01) 426 50 55

JOŽE RIHAR s.p.

Čebelarstvo in izdelava čebelarske opreme

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarske lopatke, plastične odtočne pipe, lovilce rojev (lesice).
- Meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače po konkurenčnih cenah – prepičajte se!
- Pri nas dobite žico za žičenje, satnike (rogličene), testne mreže za lovljenje varoj, plastične razmike ...
- Izdelujemo satnice in kuhamo voščine od 1. oktobra do 30. aprila.
- Izdelujemo plastična razstojšča za AŽ panje.

Prepičajte se o kakovosti in ugodnih cenah naših izdelkov. Čebelarska društva obveščamo, da po dogovoru lahko pridemo tudi k njim in jim ponudimo naše izdelke in storitve.

JOŽE RIHAR, Gabrje 42

1356 Dobrova – tel./faks: 01/364 11 06, GSM 031 351 964

SEZNAM TRGOVIN, V KATERIH SO ČEBELARJI – IMETNIKI ČLANSKE IZKAZNICE – JUNIJA UPRAVIČENI DO POSEBNIH POPUSTOV PRI NAKUPIH

Ker se je Čebelarstva zveza Slovenije odpovedala dohodku od oglasov, ki jih objavljamo v reviji Slovenski čebelar, v korist čebelarjev članov, lahko vsi člani društev, ki prejema revijo Slovenski čebelar, pri nakupih s posebno člansko izkaznico v čebelarskih in drugih trgovinah uveljavljajo do 10-odstotne popuste.

Vse čebelarje in predvsem vodstva društev prosimo, da s to ugodnostjo, ki jo ČZS ponuja svojim članom, seznanijo vse nečlane in »družinske člane«.

TRGOVINE S POPUSTI V MESECU JUNIJU:

1. APIS M & D, d.o.o., Čuža 7, VRHNIKA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu in gotovinskem plačilu čebelarske opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT le na sedežu podjetja.
2. ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR, Tyrševa ul. 26, Maribor, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarske opreme in drobnega pribora v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.001 SIT.
3. LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o., Zupanova 1, ŠENČUR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri gotovinskem plačilu čebelarske opreme v vrednosti več kot 5.001 SIT le na sedežu podjetja.
4. MEDEX INTERNATIONAL, d.d., Linhartova 49a, LJUBLJANA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarske opreme v vrednosti do 9.999 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.000 SIT.
5. JOŽE RIHAR, s. p., čebelarstvo in izdelava čebelarske opreme, Gabrje 42, DOBROVA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 5.000 SIT.
6. VELETRGOVINA VEMA eksport – import, d.d., Tržaška cesta 65, MARIBOR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust za nakup v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust za nakupe v vrednosti več kot 10.001 SIT v prodajnih enotah Cash & Carry v trgovskem centru BDC, Tržaška 65, Maribor, na oddelkih čebelarske embalaže, gostinske in trgovske opreme, trgovine s tekstilom in galanterijo ter na oddelku Deteljica – darilni bazar.
7. ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE – Prodajalna Čebelarna, Gosposka 3, CELJE, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 3-odstotni popust pri nakupu repromateriala v vrednosti več kot 5.001 SIT in 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.
8. CERES d.o.o. – Trgovina Martjanci, Mirna 14, Murska Sobota, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 5.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 15.000 SIT.
9. KGR Rakovec s.p., Gunceljska c. 28/a, LJUBLJANA-ŠENTVID, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 4.000 SIT in 8-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.

Čebelarstva zveza Slovenije

CERES d.o.o.

Mirna 14, 9000 Murska Sobota

TRGOVINA MARTJANCI

tel.: 02 548 16 39, GSM: 041 882 871

Po ugodnih cenah ponujamo ves čebelarski material. Imetnikom čebelarskih kartic omogočamo 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 5.000 SIT in 10-odstotni popust v vrednosti več kot 15.000 SIT.

Vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 8. do 10. ure nasveti Jožeta MATAVŽA, dr. vet. med.

Po dogovoru dostavimo čebelarski material na dom oziroma na sedež ČD. Ob delavnikih je trgovina odprta od 8. do 16. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Se priporočamo!

NOVO!
*Specializirana trgovina
s čebelarskim materialom*

Vzreja matic **DARKO GRM**

Hude Ravne 1 – Dole pri Litiji

tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041 900 606

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje matičnega mlečka ali za vzrejo matic.

Vzreja matic

ČEBELARSTVO KAPUN

Mirna 14, 9000 Murska Sobota
GSM 041 882868

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevzem osebno ali po pošti.

ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE, z.o.o.

Prodajalna "ČEBELARNA"
3000 CELJE, Gosposka 3
Tel: (03) 544 17 23
apis_styria@hotmail.com

V trgovini lahko dobite ves čebelarški repromaterial:
- panje, opremo, zaščitno opremo, hrano za čebele.

Odkupujemo vse čebelje pridelke po ugodnih cenah.
Trgovina je odprta
ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih
od 8. - 15. ure, ob sredah pa od 9. - 12. in od 15. - 18. ure.
Odprta je tudi vsako prvo soboto v mesecu od 8. - 12. ure.

Se priporočamo !

Odkupujemo tudi
ČEBELJE DRUŽINE
za izvoz v EU !

Prve čebelje družine
kranjske sivke,
prodane po 70. letih v Francijo !
s sodelovanjem Lojze in Remy Ivanec
SC LA CARNIOLE
www.apiphyt.com/carnica

Ugodno – kozarci za med

Firma

STENKO d.o.o.

Špruha 3 – TRZIN – ☎ 01 562 17 22

Čebelarjem ponujamo steklene kozarce po ugodnih cenah: 720 ml (grlo Ø 82 mm) po **31,70 SIT/kos**, pakirani po **35,20 SIT/kos**. 370 ml (grlo Ø 66 mm) po **26,18 SIT/kos**, pokrove, zlato lakirane, 0,82 mm po **13,10 SIT/kos** in 0,66 mm po **10,70 SIT/kos**.

Po dogovoru naročeno blago tudi dostavimo.

KGR Rakovec s.p.

Gunceljska c. 28/a, 1210 Ljubljana-Šentvid

tel./faks: (01) 512 46 77 – GSM 041 639 658

www.kgr-sp.si, e-pošta: kgr@kgr-sp.si

ČEBELARSKA OPREMA IN DROBNI PRIBOR

- LOVILEC ROJEV AŽ, LR, ŽICA ZA ŽIČENJE
- SMUKALEC CVETNEGA PRAHU 280, 330 mm
- VILICE, KLEŠČE ZA SATNIKE; MATIČNE KLEŠČE
- MATIČNE REŠETKE HANEMAN, ŽIČNE AŽ, LR
- AVSTRALSKE SPONKE, ZAPAHI 2/2 MALI, VELIKI, ZAPAHI L-D
- RAZSTOJIŠČA AŽ 5-15

GOTOVINSKI NAKUP: 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 4.000 SIT, 8-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT **Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO.**

ODPRTO OD 8. DO 14. URE (ponedeljek – sobota) oziroma po dogovoru po tel. 041 639 658.

Naročeno blago vam lahko pošljemo z Door to Door.

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA, TEL.: 01/755 13 17

GSM: 041 420 200

V ZALOGI:

- panji AŽ (9s, 10s, 12s)
- prašilčki (5s, 7s)
- lipovi satniki
- zaklade Debelak (9s, 10s)
- pitalniki Francič
- distančni vložki
- vehe za povezavo AŽ panjev
- trietažni AŽ (10 s)
- AŽ Kozinc 11+3

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev.

NOVO: Pri nakupu 10 panjev vam podarimo prašilček.

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana.

Tel.: tajništvo (01) 421 79 40, uredništvo: (01) 421 79 45 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks: (01) 426 13 35,

e-pošta: cebelarska.zveza.slo@siol.net.

Izdajateljski svet: Lojze Peterle, Marjan Debelak, dipl. inž. arh., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., dr. Jože Šnajder,

dr. Janez Poklukar in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Jože Babnik, inž. agr., dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklukar,

mag. Mira Jenko - Rogelj, Marjan Debelak, univ. dipl. inž. arh., čebelarstvo mojster Franci Marolt in dr. Aleš Gregorc.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2001 za nečlane je 7.200,00 SIT. Posamezna številka stane 600 SIT za člane oz. 650 SIT za nečlane

skupaj z 8 % DDV. Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 6.000 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas

(20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 50 SIT.

Reklamni oglaš: Cela barvna stran na ovitku 100.000 SIT, v sredini 60.000 SIT, pol strani 30.000 SIT, četrt strani 14.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10%, za 6- do 10-kratno objavo 20%, za celoletno objavo 30%.

Splošni oglaš po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka žiroračuna pri APP v Ljubljani je: 50100-678-48636, davčna številka: 81079435.

Priprava za tisk: Prepress d.o.o., Ljubljana, tisk: Tiskarna Ljubljana d.d., Ljubljana.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak, dipl. inž. arh.

**Velika izbira kartonske, steklene in
plastične embalaže po ugodnih cenah**

NOVO

Plastični kozarci za med
z navojem fi 82mm, 720 ml

**Možnost naročanja
prodajnih artiklov (po
telefonu, faksu, e-pošti) po
povzetju, na vaše stroške.**

**Cenik plastičnih PIERCO satnikov s satnicami za
nakladne panje in cenik plastičnih satnic**

**v cenah je zajet
19 % DDV**

Naziv artikla	Cena SIT/kos	Cena z 10 % popustom SIT/kos *
veliki 1/1 satniki s satnicami - beli	550,00	495,00
veliki 1/1 satniki s satnicami - črni	550,00	495,00
velike 1/1 bele satnice	330,00	297,00
velike 1/1 črne satnice	330,00	297,00
mali 2/3 satniki s satnicami - beli	440,00	396,00
mali 2/3 satniki s satnicami - črni	440,00	396,00
male 2/3 bele satnice	300,00	270,00
male 2/3 črne satnice	300,00	270,00